

Teknősvár

MAGÁNÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

TEKNŐSVÁR MAGÁNÓVODA ÉS BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 201498

Székhely: 6000 Kecskemét, Magvető u. 17.

Telephely: 6000 Kecskemét, Magvető u. 23.

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Készítette az igazgató a nevelőtestület bevonásával

..... PH
igazgató

A pedagógiai programot a fenntartó a

...../202 (.....) határozatszámon **jóváhagyta.**

Jelen pedagógiai programunkat 2024 jogszabályban foglaltaknak megfelelően felülvizsgáltuk és a szükséges változtatásokat elvégeztük. Jogszabályi változás miatti módosítás: 2023. évi LII. törvény A pedagógusok új életpályájáról.

A pedagógia program módosításának tartalmáról a **NOK-os dolgozók tájékoztatást kaptak.**

A pedagógiai program módosításának tartalmáról a **szülők tájékoztatást kaptak.**

A dokumentum jellege: **nyilvános**, megtalálható az óvoda honlapján.....

Érvényes: A kihirdetés napjától 202.....visszavonásig.

Verziószám:

Ikt.sz.

Készült ...eredeti példányban:

„Arra kérem a jövőt -, hogy könyörüljön
legalább az ajtóknak és az ablakoknak:
hagyja meg őket kézzel nyithatóknak.
Mert milyen világ is az, ahol nem lehet az ab-
lakot mohón kitárni s úgy nyitni ajtót, hogy an-
nak lendülése – és nyikorgása – helyettünk
kimondja: **alig győztelek várni.**”
Ancsel Éva: LXII

1. Igazgatói gondolatok

Köszönjük, hogy érdeklődik helyi pedagógiai programunk iránt.

Ez a dokumentum a jövőben, az óvodánkban folyó nevelőmunka céljait, feladatait fo-
galmazza meg.

Legfőbb nevelési feladatunknak tekintjük az egészséges, edzett, mentálhigiénés
szempontból, értelmi fejlődés tekintetében önmagához képest fejlett gyermeki szemé-
lyiség fejlesztését.

Az óvoda pedagógiai programja önállóan készített program.

Általános pedagógiai alapelvek

- „A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik
- „Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletbe tartásának meg-
erősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával
„(ONOAP)
- „A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés,
bizalom övezi.” (ONOAP)
- „A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges gondoskodás és vé-
delem illeti meg.” (ONOAP)
- A nevelőmunkát a tudatosság és tervszerűség jellemzi. A tudatosan ter-
vezett és
szervezett nevelő hatások rendszere teszi lehetővé az egyéni sajátossá-
gokat is figyelembe vevő személyiségfejlesztést, a gyermek egyéni
képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.
- A nevelőmunka alapját a gyermek pontos, „naprakész” ismerete képezi.
(Ennek írásos rögzítése, a fejlődés nyomon követése minden óvodape-
dagógus kötelessége)
- A differenciálás a nevelőmunkában és a tanulásszervezésben egyaránt
alapvető fontosságú.

- Az óvodai nevelés gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A gyermek tevékenységeinek szervezésében és a fejlesztőmunka során a játék elsődlegességét érvényesíteni kell.
- A fejlesztő hatások mindig a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, szükségleteihez igazodjanak. A figyelem, kivárás, tolerancia, segítségnyújtás, elfogadás, türelem jelenjen meg a mindennapokban.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése, támogatása.
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a különböző szociális és kulturális környezetből érkező gyermekeinknek.
- Partnerközpontúság érvényesülése – a partnerek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekvő intézményi működés kialakítása és biztosítása.
- Minden dolgozóra érvényes alapelv: aki az óvodában dolgozik, értéket közvetít, nevel, függetlenül attól, hogy rendelkezik-e erről diplomával.
- Az óvoda nevelőtestülete munkája során érvényesíti az innovatív pedagógiai törekvéseket.
- Biztosítani a migráns gyerekek nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását.

Kecskemét, 2025.08.31.

Ez a dokumentum a Teknősvár Magán Óvoda és Bölcsőde 2024-es pedagógiai programjának teljes, módosított változata. A módosítások célja, hogy a program megfeleljen a 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelettel módosított Óvodai Nevelés Országos Alapprogram (ONOAP) előírásainak, amely 2025. szeptember 1-től kötelező érvényű.

Óvodai pedagógiai programunk a következő törvények, rendeletek figyelembevételével módosult:

- Egyezmény a gyermekek jogairól 1989

Törvények

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.) és módosításai
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (Mt.)
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről (Eütv.)
- 2003.évi CXXV:tv. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Rendeletek

- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (Nkt. Vhr.) és módosításai
- 401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi. LII. törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról (Épr.) és módosításai
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet és módosításai
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Műkr.) és módosítási
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről (Tvkr.)

Útmutatók

- Országos tanfelügyeleti kézikönyvek. Az Oktatási Hivatal által publikált, szakmai útmutatók és módszertani kiadványok.
 - Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez
 - Önértékelési kézikönyv ÓVODÁK SZÁMÁRA
 - Országos Tanfelügyelet kézikönyve az óvodák számára

Óvoda működési dokumentumai

- Alapító okirat,
- Fenntartói utasítások,
- Nevelőtestületi határozatok
- Kecskemét Város Oktatási koncepciója
- Kecskemét Város esélyegyenlőségi terve

1. Az óvoda jellemző adatai

Intézmény neve:	Teknősvár Magán Óvoda és Bölcsőde
Székhelye:	6000 Kecskemét Magvető u.17.
Telephelye:	6000 Kecskemét, Magvető u. 23.
Feladatellátási helyenként alapfeladatai:	Magvető utca 17.: Köznevelési feladat: - óvodai nevelés - a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés Magvető utca 23.: Köznevelési feladat: - óvodai nevelés - a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés Szociális alapfeladat: - gyermekek bölcsődei ellátása - gyermekek napközbeni ellátása
Szakágazati száma:	851011 Óvodai nevelés ellátás
Működési köre:	Körzethatárral nem rendelkezik, a Magyarország teljes területéről fogad gyerekeket.
Az alapító okirat száma:	201498/7
Típusa:	Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény
OM azonosítója:	201498
Az intézmény alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése:	- óvodai nevelés - a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása
Gyermekétkeztetés ellátásának módja:	Saját konyhán helyben készült élelem, helyben történő fogyasztása.
Irányító szerv neve:	Teknősvár Magánóvoda Nonprofit Kft
Székhelye:	6000 Kecskemét Magvető u.17.
Fenntartó neve:	Teknősvár Magánóvoda Nonprofit Kft
Székhelye:	6000 Kecskemét Magvető u.17.
Az intézmény törvényességi felügyeleti szerve:	Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
Gazdálkodási jogköre:	A fenntartó által évente elkészített költségvetés keretein belül önállóan gazdálkodik. Pénzügyi- gazdasági feladatait a Teknősvár Magánóvoda Nonprofit Kft

látja el.

- Adószáma: 23184169-2-03
- Számlaszáma: 52000056-11031837

Engedélyezett férőhelyek száma: 50 fő +16 fő

2. Az intézmények bemutatása

Intézményeink Kecskeméttől 3 km-re, nyugodt, zöld övezetben fekszenek. Óvodánk, hatalmas ősfák árnyékában, napfényes, tágas termeiben európai színvonalú izgalmas játékokkal várja az óvodás korú gyermekeket.

Célunk, hogy havonta több olyan izgalmas programot szervezzünk gyermekének, ami újdonságot és felejthetetlen élményt nyújt.

Az intézményekben 3, vegyes életkorú csoportban foglalkoznak magasan kvalifikált, motivált, elhivatott óvónők a gyerekekkel. A különböző csoportmunkák lehetővé teszik, hogy minden gyermek a saját tempója, érdeklődése szerint tevékenykedhessen. A csoportban 2 diplomás óvodapedagógus és 1 képesített dajka áll a gyerekek rendelkezésére. A mindennapos testmozgás, pedagógiai programunkban kiemelt szerepet tölt be, melyhez lehetőséget biztosít a korszerűen felszerelt tornaszoba, az udvaron kialakított, közlekedési eszközökkel felszerelt kresz-pálya is. Az erre a lehetőségre igényt tartó szülők gyermekeinek úszásoktatást is biztosítunk.

A rendszeres mozgás mellett angol fakultatív foglalkozások teszik változatosabbá az óvodai életet. Iskola-előkészítő, fejlesztő és felzárkóztató foglalkozások biztosítják a gyermekek kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődését, a képességek, készségek megszerzését, az alkalmazni képes tudást. Ezzel is segítve az önállóság, belső kontroll, nyitottság, rugalmasság, kreativitás, tolerancia, együttműködési készség kialakulását.

Gazdagító programjaink között szerepelnek kirándulások, kulturális programok: játékház-, színház-, bábszínház-, cirkusz-, múzeum- és könyvtárlátogatások. Az utazási lehetőséget az óvoda saját autóbusha biztosítja.

Véleményünk szerint az intézményünkben fennálló szervezési formában adódnak a leghatékonyabb pedagógiai helyzetek és e szervezési forma a legalkalmasabb differenciált nevelő munka végzésére. Az intézménybe kerülő gyermekek képességeinek fejlettségi szintje eltérő. Nevelőtestületünk ezt a különbséget természetesen fogadja és tiszteletben tartja.

A nevelőtestület számára sikerélményt, belső elégedettséget jelent, ha a szülők nevelőpartnerüknek tekintenek bennünket, bizalommal fogadnak minket, az óvodában otthonosan érzik magukat. A gyermeknevelésben sikeres szülőket, családokat igyekszünk megnyerni munkánk segítésére, az óvodai élet gazdagítására, szükség esetén a nevelőmunka hatékonyabbá tételére.

A hangsúlyt elsősorban a testi képességek fejlesztésére helyezzük, hiszen ezek minden más képesség kialakulásának gyökerei. A gyermekcsoportokat speciális fejlesztő játékokkal láttuk el, a tornatermeket mozgásfejlesztő eszközökkel, a szenzoros integráció eszközeivel szereltük fel.

Az óvónők munkáját fejlesztő pedagógusok, logopédusok, egy gyógypedagógus és külső munkatársként pszichológus segíti.

3. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései:

3.1. Küldetésnyilatkozat

Óvodánk szakmailag önálló intézmény, a családi nevelést kiegészítve végzi nevelő munkáját. Vállalja a 2.5-7 éves gyermekek nevelését, fejlesztését az iskolába lépésig. Óvodánkban arra törekszünk, hogy:

- nevelőmunkánk gyermekközpontú legyen,
- gyermekeink óvodás életüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék,
- a gyermekek személyiségét sokoldalúan fejlesszük, a helyi adottságokat és lehetőségeket kihasználva,
- a szülővel jó kapcsolatot alakítsunk ki, bizalmukat és együttműködésüket elnyerjük.

Fontos számunkra, hogy:

- örömteli, boldog éveket biztosítsunk óvodásaink számára,
- igényesen, felkészülten, minden lehetőséget kihasználva dolgozzunk,
- a szülővel kialakított partnerkapcsolatot tovább mélyítsük.

Az óvoda minden dolgozója arra törekszik, hogy a város elismert intézménye legyünk!

Mindezekre biztosíték a munkánk során:

- a pozitív viszonyulás egymáshoz,
- a jó munkahelyi légkör,
- a kulturált magatartás,
- elfogadó, segítő, támogató attitűd

*„A kisgyermek fejlődésének szabadsága
nem azt jelenti, hogy egyszerűen magukra
hagyjuk, hanem segítő szeretettel emeljük köré
a megfelelő környezetet...”*

*Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb
Beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről...
Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent,
Amire képes, önállóan is végezzen!”*

Gyermekekép, Óvodakép

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Mindezek tudatában külső, belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy az családi, értékeket, érzelmeket közvetítő legyen, mivel személyiségük szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Gyermekekép

Óvodásaink mindennekfelett álló érdekének szem előtt tartása mellett:

- mentálisan- fizikálisan- pszichésen kiegyensúlyozottak,
- felszabadultak, mozgékonyak, terhelhetők,
- kommunikatívak, egymással elfogadók, együttműködők,
- derűsek, érdeklődők, jól motiválhatók
- pozitív önértékelésűek, akik a szabályok között biztonsággal, szabadon mozognak és tudnak önmagukról jól mondani.

Emellett **feladatunk** továbbá:

- a testi és lelki szükségletek kielégítése
- az egészséges életmód kialakítása
- a közösségi nevelés
- az érzelmi nevelés
- az erkölcsi nevelés
- az anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- az egyéni készségeknek és képességeknek tevékenységbe ágyazott fejlesztése

Kiemelkedően fontosnak tartjuk a személyiség azon irányú fejlesztését, amely az egyén saját lehetőségeinek felismeréséhez, az önmegvalósításhoz leginkább szükséges.

- a gyermek saját szükségleteinek megfogalmazása, kielégítése
- a kreativitás, a választás, a rugalmas gondolkodás és a döntés képessége
- a pozitív énkép kialakítása
- az érzelmi élet gazdagsága
- kulturált magatartási szokások kialakítása
- a társakkal való együttműködés
- a másság elfogadása
- a művészetek, a természeti környezet iránti érzékenység

Óvodakép

Hatékony partnerközpontú intézményi működés megvalósítása és folyamatos fejlesztése:

- Az óvodapartneri igényeinek folyamatos feltárásával és beépítésével a társadalmi változásokra való gyors reagálás a közoktatási rendszer új kihívásaival összehangoltságban, a rugalmasság biztosítása.
- Az intézményi folyamatok szabályozottságával, a teljesítménnyel kapcsolatos értékrendek, célok, feladatok, és elvárások ismertségével a hatékony működés megvalósítása, az interkulturális és esélyteremtő nevelési elvek érvényesítésével.
- Magas szintű szervezeti kultúra működtetése, amelyben a dolgozói és intézményi célok összeegyeztethetőségével a fejlődés és fejlesztés irányainak és tartalmának közös meghatározásával biztosított a folyamatos innováció.

Óvodánkra jellemző a nyitottság, a nyilvánosság, a család és óvoda együttműködése, amely kölcsönös bizalomra, segítségnyújtásra, az egyén védelmét szolgáló titoktartásra és korrekt partneri viszonyra épül, a kompetencia határok tiszteletben tartása mellett.

Pedagóguskép

Pedagógiai Programunk megvalósításának letéteményese az a pedagógus:

- aki a gyermek mindenekfelett álló érdekét szem előtt tartja,
- aki reális önértékelésű, pozitív beállítottságú,
- aki szakmailag elhivatott, gyermekközpontú,
- igényes önmagával és a környezetével szemben,
- a kompetencia határokat tiszteletben tartó,
- nyitott, kreatív, elfogadó és csapatjátékos

Dajka kép

Pedagógiai munkánk segítője az a dajka, aki

- a gyermek érdeklődését szeretettel, megnyilvánulásait örömmel fogadja,
- tiszteli a gyermek és szülő jogait,
- helyzetfelismerő képessége fejlett,
- együttműködő, nyitott,
- önmagával és a környezetével szemben igényes, diszkrét, aki modellértékű.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

- elfogadjuk, tiszteljük a gyermek személyiségét, szeretettel megbecsülés-sel és bizalommal vesszük körül,
- biztosítjuk a közösségben végezhető a gyermek életkorának és fejlettsé-gének megfelelő sokszínű tevékenységet, különös tekintettel a játékra,
- a nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek ér-tékeihez igazodnak,
- az értelmi, a szociális, a testi képességeket egyénileg és életkornak megfelelően alakítjuk,
- a játékon és tevékenységeken keresztül a gyermek életkorához és egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakat és emberi értékeket közvetítünk.

Az általunk alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermek személyi-ségéhez igazodnak.

Az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevéte-lével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is úgy szervezzük mun-kánkat, hogy érvényesülnek a következő **alapelvek**:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és biza-lom övezi; különleges védelem illeti;
- a nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- a gyermeknek alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelő segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez;
- minden gyermek fejleszthető, fejlesztés során a gyermek meglévő képességiből kell kiindulni, azon képességek, melyeknek fejlődése zavart szenvedett és /vagy késve jelentkezett, szükséges megtámogatni;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai módszerek a gyermek személyi-ségéhez igazodik;
- gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;

3.2. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus elfogadó-, segítő-, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pe-dagógusalkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
- A nevelő testület azonos célokért, azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, szakképzett dajkák segítségével.
- Az eredményesebb munkavégzés érdekében továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk és az itt szerzett tapasztalatokat, beépítjük a gyakorlatba.
- Az intézményigazgató munkáját a logopédus/fejlesztőpedagógus és a gyógy-pedagógus segíti.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermek-védelmi felelős és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa.
- A gyermekek egészséges fejlődését évenként ellenőrzi a gyermekorvos a védőnő közreműködésével.
- A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott.
- Óvodánkban a helyi néphagyományok tiszteletben tartásával néptánc oktatás folyik.
- Mozgásfejlődésük támogatására balett és foci foglalkozásokat is biztosítunk.
- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a gyermeki képességek fejlesztését, a szülői igények kielégítését, a gyermekek sokféle élményhez juttatását (színházlátogatások, kiállítások megtekintése, kirándulások, múzeumlátogatás stb.).
- **A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek** nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul **az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával**; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- **Érvényesülnek** a különböző - köztük **az innovatív - pedagógiai törekvések**, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

3.3. Az óvoda tárgyi feltételei

Intézményeink 2 épületben működnek. A Magvető utca 17. szám alatt két csoportszoba készült el az óvodai feladatok ellátására. A Magvető utca 23. szám alatt 1 csoport óvodai ellátás és 1 csoport bölcsődei nevelés folyik. A csoportokhoz öltöző és vizesblokk tartozik. A csoportok tárgyi felszereltsége és komfortja kitűnő. A csoportszobákban megtalálhatók az alapvető építő és konstrukciós játékkészletek, speciális fejlesztő eszközök, a személyes tárgyak és munkák elhelyezésére kialakított tárolók.

Az épületekben tornaszoba működik. Itt használhatók a szenzoros integráció eszközei, speciális tornaszerek, mozgást fejlesztő eszközök.

A gyermekek foglalkoztatására szolgáló helyiségek jól felszereltek. Hangulatossá teszik a berendezést a bútorok, textiliák igényes megválasztása. A játékszerek változatos tevékenységeket biztosítanak a gyermekeknek. Igen sok készségfejlesztő, mozgásfejlesztő, gondolkodásfejlesztő játék található.

A gyermekek kényelmét, higiénikus óvodai életét biztosítják azok a felszerelések, amelyek rendelkezésükre állnak: törülköző, fogmosó, felszerelés, ágyak, plédek, edények. A Magvető utca 17 szám alatt konyhánk főzőkonyha funkcióval rendelkezik.

A dajkák a munkájukat a legkorszerűbb technikai eszközökkel végezhetik.

Az óvoda tárgyi feltételei között jelentős, azaz audiovizuális és informatikai háttértechnika, amivel rendelkezik.

Az épületben van fénymásoló gép, rádió, magnó, számítógép, digitális fényképezőgép, projektor. Az óvoda kamera rendszerrel rendelkezik.

Az épületekhez egybefüggő játszóudvar tartozik, nincs csoportonként elkülönítve. Ezt a gyermekek szabadság érzésének és a játékválasztás lehetőségének biztosítása érdekében fontosnak tartjuk. Az udvaron homokozók, ügyességet és mozgást fejlesztő játékok biztosítják a szabadtéri tevékenység lehetőségét. Az épületekben a mosdók a követelményeknek megfelelőek. A játszó udvarokon betonozott és füves területek egyaránt találhatók. Ily módon az év bármely szakaszában jól lehet használni az udvart.

A játékeszközök változatosak. Az ügyességet, edzettséget fejlesztő mászóakák, bújó folyosók, hinták mellett nyugodt, elmélyült játéklehetőségekre is van mód. Sporteszközök állnak a gyermekek rendelkezésére.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és gyermekek biztonságára figyelemmel van elhelyezve. Az óvoda egyidejűleg a lehetőségek mértékében biztosít megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremt lehetőséget a szülők fogadására.

3.4. Személyi feltételek

Óvodánk kollektívája 11 főből, egy intézményigazgató-óvodapedagógusból, 5 óvodapedagógusból, 3 dajkából és 3 segítőből áll.

Óvodánk pedagógusai, illetve összes dolgozója iránt elvárt követelmény az egészséges életmód felé való elköteleződés.

Az intézményigazgató felelős az intézményben folyó pedagógiai, tanügy igazgatási és önértékelési feladatokért. Támogatja a minősítési és tanfelügyeleti eljárásokat. Megszervezi és ellenőrzi az önértékelési folyamatot. Menedzseli az óvodát. Biztosítja a működéshez szükséges feltételeket a fenntartó jóváhagyásával.

Az intézményigazgató szakmailag felkészült, pedagógiai, óvodai nevelési-oktatási kérdésekben segíti őt a pedagógiai program. Az intézmény igazgatója magas pedagógiai színvonalú munka elvégzését tűzi ki célul a pedagógusa elé, és motiválja is pedagógusokat a pedagógiai célok elérésére. A nevelőmunka folyamatosságának biztosítása, színvonalának megtartása az egyik legfontosabb feladata. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei által a célokat és a feladatokat pontosan meghatározza. Az intézményben biztosítja a pedagógiai önállóságot, az innovációt. Vezetésével egyre növekszik az intézmény szakmaisága, jogi megfelelése, a nevelő-oktató munka elismerése az óvodahasználók körében.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.

Az óvodapedagógus elfogadó-, segítő-, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. Az eredményesebb munkavégzés érdekében továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk és az itt szerzett tapasztalatokat beépítjük a gyakorlatba.

Az óvodapedagógus pedagógiai munkájában korszerű szaktudományos ismereteiből az óvodai tevékenységi területek figyelembevételével válogat, és ezt szervesen építi be a tanulási, képességfejlesztési folyamatba. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a *komplexitást* alkalmazza és kihasználja a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket. A nevelési folyamatot úgy építi fel, választja meg a módszereket, eszközöket, szervezési módokat, munkaformákat, amelyek elősegítik az önálló megtapasztalást, a gondolkodás fejlesztését. A megszerzett ismereteket a tudást különböző helyzetekben, feladatokban való alkalmazását segítse elő. Figyel arra, hogy a gyermekek önálló gondolatait, kreativitását, alkotó tevékenységét kiemelten fejlessze és értékelje. A munkájában a tudatosság, fokozatosság és változatosság szempontjai érvényesítésével.

Felméri a gyerekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony megismerési technikákat alkalmaz. A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket – digitális anyagokat és eszközöket is – széles körűen ismeri. Kritikusan értékeli és céljainak megfelelően tudatosan alkalmazza őket a gyermekek érdeklődésének felkeltésére, az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztésére.

Folyamatos önképzéssel meglévő ismereteit bővíti, a korszerű módszerek megismerésére és alkalmazására nyitott, folyamatosan követi a tartalmi szabályozók változásait.

Az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak viszonya szakmához, óvodához, munkatársakhoz, családokhoz, a gyermekek szüleivel, a gyermekekhez meghatározó. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat. A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája elengedhetetlen a feladataink hatékony elvégzésében.

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése:

Célunk az óvónői és a dajkai munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajka nevelőpartneri rangra emelése.

A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott. A pedagógiai munkát segítő szakemberek: gyermekorvos, védőnő, fogorvos, edzők.

3.5. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés csak:

- jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg,
- a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve szervezhető meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A napirend, heti rend kialakítása az igények, lehetőségek figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik, biztosítva a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezését, szervezését.

Napirendünk, heti rendünk biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, biztonságos, kiszámítható óvodai légkört, figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

- Óvodánk nyitvatartási rendje: nyitás: 7.30
zárás: 17.00

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

7.30 – 12.00	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) egész délelőtti folyamán folyamatosan, érkezés és igény szerint szabad játéktevékenység a csoportszobában mindennapos frissítő mozgás (teremben vagy a szabadban). tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban. Ismerkedés a természeti világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése
-------------------------	---

	Tevékenységekben megvalósuló tanulás • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése tízórai (időpontját az aktuális tevékenységhez igazítjuk). szabad játéktevékenység a csoportszobában, vagy a szabadban szintén korcsoportonként váltott időpontban, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn
12.00 – 13.00	Ebéd. Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)
13.00 – 15.00	Alvás mesével Pihenés Folyamatos ébredés Uzsonna Egészségügyi szokások gyakorlása
15.00 – 17.00	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig Fakultatív foglalkozások Udvari játék Folyamatos hazabocsájtás

Játékba integrált tanulás

- Cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek
- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikro-csoportos, egyéni

Javasolt hetirend az óvodai élettevékenységi formái szerint:

Nap	Időpont	Tevékenységi forma
Naponta ismétlődő tevékenységek:		
		Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Anyanyelvi fejlesztés, nevelés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Hétfő	illetve szabad játéktevékenység	Külső világ tevékeny megismerése Mozgás
Kedd	folyamán	Verselés, mesélés Mozgás

Szerda		Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mozgás
Csütörtök		Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mozgás
Péntek		Külső világ tevékeny megismerése-matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése Mozgás

Iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozások:

A nagycsoportos gyermekek számára pedagógiai terv szerint napi összesen 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozás biztosított (lehet 3×15 perc bontásban is), az egyéni terhelhetőséghez igazodva. E foglalkozások célja, hogy a gyermekek az iskolaérettség szempontjából fontos kompetenciáit fejlesszük, játékkal és differenciált módszerekkel. Szükség esetén csoportbontás alkalmazható.

3.6. Óvodai ünnepek, hagyományok

- Szeptember 8. Kisasszony nap
- November 11. Márton nap
- Advent, ünnepi készülődés
- Mikulás december 6.
- Karácsony december 24-25-26. (szülőkkel)
- Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig
- Március 15. Nemzeti ünnep
- Víz világnapja március 22.
- Föld napja április 22.
- Húsvét
- Madarak és fák napja május 28.
- Anyák napja május első vasárnapja (szülőkkel)
- Gyermeknap május utolsó vasárnapja
- Ballagó gyermekek búcsúztatása, évzáró műsor (szülőkkel)

Hagyományos családi rendezvényeink

- Családi nap

Óvodánkba járó gyermekeink név, illetve születésnap megünneplése

3.7. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele, a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái

változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják

azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda ill. a család terem meg. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

A családdal:

- Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést, figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.
- Amennyiben a szülő igényli, meglátogatjuk a családokat. Gyermekvédelmi esetekben a családlátogatás kötelező.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy az elvárásaik reálisak legyenek.
- Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.
- Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítőszándék vezérel bennünket.
- Családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezeljük, eleget teszünk a titoktartási kötelezettségünknek.
- Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítkozó párbeszédet, ez azonban nem zavarhatja meg a csoport életét, nem vonhatja el az óvónőt a többi gyermektől.
- Módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét (óvodai ünnepek, rendezvények kapcsán, ill. a szülő bármikor betekinthet a gyermeke óvodai tevékenységébe, ha a csoportvezető óvónőnek jelzi ezt).
- Biztosítjuk a négy szemközt beszélgetések lehetőségét szülő és a nevelő igénye szerint.
- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására, fokozott figyelmet fordítunk az otthonról jövő gyermekekre.
- Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket.

Iskolával:

- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.
- Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkákkal.
- Tájékoztatjuk őket az egyes gyermek fejlettségi szintjéről, azokról a módszerekről, amelyekkel az adott gyermek legkönnyebben fejleszthető.
- Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor betekintheznek az óvoda életébe.
- A nagycsoportosokkal látogatást teszünk az iskolába, ahol megismerkedünk az iskolai élettel.
- Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermeket beilleszkedésének folyamatát.

Alapelvek:

- Az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása.
- Kölcsönös nyitottság érvényesülése.
- Egymás munkájának megismerése.
- Kölcsönös bizalom, megbecsülés egymás nevelőmunkája iránt.
- Minden gyermek örömmel induljon iskolába.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás: a szülőkkel való egyeztetés alapján történik.
- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek, fórumok: A nevelési év folyamán több alkalommal van lehetőség arra, hogy a szülők az őket érintő pedagógiai kérdésekről tájékozódjanak. (Pedagógiai, pszichológiai, mentálhigiénés kérdések stb.)
- A szülőkkel való kapcsolattartás hagyományos formái óvodánkban, óvodalátogatás az óvodai beíratások előtt, ahol lehetőség nyílik arra, hogy az érdeklődő szülők bepillantást nyerjenek óvodánk változatos és tevékenységekben gazdag életébe. Családi Napok, Tök jó nap, Kézműves délutánok, zöld nap.
- Fogadó óra: A szülők igényeinek figyelembevételével szervezzük. Az év folyamán előzetes időpont egyeztetéssel az óvodapedagógusok és az intézményigazgató a szülők rendelkezésére állnak.
- Telefonon a fenntartóval

4. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés célja:

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését támogassa. Az alapelvek között szerepel a differenciálás, az egyéni fejlődés figyelembevétele, a kreativitás, környezettudatosság és az egészséges életmód kialakítása. (ideértve a SNI-s gyermekek ellátását is.)

Kiemelten szerepel az iskolaátmenetet támogató kompetenciák fejlesztése, különösen a nagycsoportos gyermekek esetében.

Nevelőmunkánk feladatai:

Alapvetően a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientációs közösségi nevelés
- anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés rendszere

A gyermek egészséges fejlődéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi szem előtt tartva a játék kiemelt szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki az óvodai év elején.

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenység, mely átszövi az óvodai nevelés rendszerét.

1. A nevelés alapvető keretei:

- a gondozás, az egészséges életmódra nevelés, közösségi nevelés, egyéni bánásmód érvényesülése.

2. Az óvodai nevelés eszközei, a gyermek tevékenységei:

- játék, munka-jellegű tevékenység, tanulás,
- alapvető fontosságú a játék, ezen belül a szabad játék, mely a gyermek minden tevékenységét áthatja.

2. A gyermeki tevékenység tartalma:

- a gyermek tevékenységének tartalmát a nevelési területek szolgálják,

- kiemelten fontos az anyanyelvi nevelés,
- a beszéd és a kommunikáció segíti a gyermeket a vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, a külső világ tevékeny megismerésében, matematikai tapasztalatok szerzésében.

4. A nevelőmunka:

- csak az óvoda, az iskola és a közművelődési intézmények együttműködésével lehet eredményes,
- számunkra a családi és az óvodai nevelés összehangolása a legfontosabb.

Az **óvodai nevelés feladata** az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. A gyermeki személyiség komplex fejlesztése.

Feladatunk:

- egészséges életmód alakítása,
- érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés,
- értelem fejlesztése és az anyanyelvi nevelés megvalósítása.

4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének kialakítása, az óvodás gyermek gondozása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását.

Ezért nagyon fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően elégítse ki igényeit és szükségleteit, legyen képes a környezethez való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

Célja: Az egészséges életvitel iránti igény kifejlődésének segítése, egészséget támogató ismeretek megalapozása. A gyermekek testi és lelki fejlődésének elősegítése, az egészséges életmódra, életvitelre nevelés, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, kielégítése, a helyes étkezési kultúra kialakítása.

Testi-lelki elégedettség és harmónia biztosítása az óvodai élet során. Egészséges életmód

szokásainak kialakítása az óvodai életet követő életszakaszokra.

Valljuk, hogy az egészséges környezet, és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezet-tudatos személet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemlélet formálását.

Feladatok:

- A gyermekeket gondozzuk, biztosítjuk testi szükségleteiket, mozgásigényüket. Segítsük elő harmonikus, összerendezett mozgásuk kialakulását.
- Teremtjük meg a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot, törekedjünk a bizalom kialakítására.
- Segítsük a gyermekeket egyéni fejlettségükhöz mérten.
- Juttassuk el őket arra a szintre, hogy a gondozottság igénye kialakuljon náluk.
- Segítsük elő testi képességeik fejlődését.
- A napközben megbetegedett gyermekek szüleit értesítsük.
- Értjük el a szülők segítségével, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű és biztonságos legyen.
- Szűrjük ki a személyiségzavarokat, neurotikus tüneteket, melynek háttérében családi probléma is állhat.
- Tegyük meg mindent a gyermekek egészségének védelmében, óvásában, megőrzésében.
- Alakítsuk ki az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásait. (helyes életritmus)
- Biztosítsuk és alakítsuk ki a gyermekek számára a nyugodt napirendet.
- Vegyük figyelembe az étkezési időnél az egyéni különbségeket.
- Biztosítsuk az életkoruknak megfelelő nyugodt pihenést.
- Biztosítsuk a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet.
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.
- Alakítsuk ki a gyermekek környezetvédelmi és –megóvási szokásait, a környezettudatos magatartást.

Egészségvédelmi programunkban teljes körűen megvalósulnak az egészségfejlesztési kritériumok, mint a mindennapos mozgás, és egyéb, napi szintű mozgásfejlesztő tevékenységek. Lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszereket alkalmazunk, és átadjuk az egészséget támogató ismereteket.

Az egészséges életmód feltételrendszere:

- Az udvarunk tágas, gyereklétszámnak megfelelő. Udvari mászóókák, homokozók, hinták, pihenőhelyek állnak a gyermekek rendelkezésére, amelyek biztosítják a mozgáslehetőségét, és a megfelelő levegőzést. Napos és árnyékos részek jól elkülönülnek egymástól.
- A játékok, sportszerek biztonságára folyamatosan ügyelünk, a szükséges javításokat a karbantartók elvégzik. Törekszünk a balesetek kiküszöbölésére nagyfokú odafigyeléssel, ha mégis előfordul, a gyermeket orvoshoz viszszük, a szülőt erről azonnal értesítjük.

Alapelvek:

- A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.
- Az egyéni igények, sajátosságok, képességek figyelembevétele.
- Testközeliség, megszólíthatóság.
- Magas fokú önállóság fejlesztése.
- Együttműködés a családdal.
- Fokozatosság, rendszeresség.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások:

Táplálkozási szokások:

- az étkezések ritmikus időben történő, napirendbe épülése,
- kellő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában,
- mennyiségileg elegendő és minőségileg megfelelő ételek,
- napi gyümölcsök, zöldségek illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- kulturált étkezési szokások kialakítása,
 - alkalomhoz illő, esztétikus terítés,
 - evőeszközök helyes használata,
 - nyugodt kulturált étkezés,
 - helyes viselkedés az asztalnál,

Higiénés szokások:

- a test ápolása, tisztántartása (zuhanyzás, fürdés, száj-, köröm-, haj és nemi higiéné),
- tiszta ruházat,
- környezetünkben az allergénanyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása,
- a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások, szabályok kialakítása (köhögés, tüsszentés, orrfújás, zsebkendő használat),
- időjárásnak megfelelő réteges öltözködés.

Esztétikai szokások:

- az ízléses ruházkodás és öltözködés igényének kialakítása,
- barátságos harmonikus környezet kialakítása magunk körül.

A pihenés és alvás szokásai:

- a gyermekek számára megfelelő fekhelyet, nyugalmat, csendet biztosítunk az alváshoz, pihenéshez,

- az alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára csendes tevékenységet biztosítunk.

Környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet-tudatos magatartás megalapozása.

Óvodapedagógus feladata:

- mozgás megszerettetése,
- a gyermek természetes mozgáskedvelésének megőrzése,
- a mozgáson keresztül értelmi és szociális képességek fejlesztése,
- a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztése,
- képességfejlesztés az életkori mozgásfejlődési jellemzők figyelembevételével,
- inger gazdag környezet biztosításával változatos és megfelelő intenzitású fejlesztés,
- koordinációs képességek fejlesztése:
 - a két test fél mozgásának összerendezése,
 - a testkép, testfogalom és testséma fejlesztése,
 - az alapmozgások koordinációjának javítása,
 - a szem-, kéz koordináció fejlesztése,
 - a mindennapi levegőn történő szabad mozgás biztosítása,
 - a szervezett mozgás az udvaron, edzőtermekben és a teremben, kis- és nagymozgásos játékok, mozgáskoordináció és tartásjavító gyakorlatok,
 - térlátás fejlesztése,
 - a gyermek életkorának megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végre:

- Igénye a tisztaság, önállóan mosakszik, törülközik, figyelmeztetés nélkül mos kezét, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítja a körmét. Ruhája ujját feltűri, begombolja.
- Igény szerint használja a WC-t, vigyáz a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi, késleltetni képes szükségletei kielégítését.
- Fogat mos, a fogápoló szereket tisztán rakja a helyére.
- Haját rendben tartja, szükség esetén segítséget kér a fésülködéshez.
- Zsebkendőjét használja, helyesen fújja az orrát, tüsszentéskor, köhögéskor a szája elé tartja.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Önállóan tevékenykedik, észreveszi az elvégzendő feladatokat, segítséget nyújt társainak, valamint a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik.

- Igényli az asztal esztétikus rendjét. Csukott szájjal rág. Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik. Ruháját, ágyneműjét összehajtva teszi a helyére, cipőjét megkötí. Képes önállóan eldönteni, hogy fel-vagy levegyen ruhadarabot magáról. Cipőjét, csizmáját szükség esetén letisztítja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára.
- Az ajtókat csendesen nyitja, az eszközökkel óvatosan bánt.
- Észreveszi, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszünteti.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az „én” fejlődésben a 2.5-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 2.5-4 évesekre jellemző az

önérvényesítő, én központú magatartás, 7 éves kor végére a gyermek a kezdeményező,

együttműködő. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában

érzelmi biztonság, otthonos, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célok:

- Barátságos, derűs csoportlégkör kialakítása, melyben minden gyermek biztonságban érezheti magát.
- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket.
- Erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, egymás elfogadása és segítése, fegyelmezettség, együttműködés, megfelelő viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabályismeret- és tudat, szabályok elfogadása, a másság tolerálása, különbözőségek elfogadása.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitívatitúd, érzelmi töltés jellemezze.
- Legyen minden csoportnak hagyománya, legyen kialakított és elfogadott szokás- és normarendszere, mely elmélyíti az összetartozást, együttérzés élményét, és általa gazdagítja a gyermekek érzelmi intelligenciáját.
- Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy a gyermekek különböznek egymástól.
- Ismerkedjen és gyakorolja a közösségen belül:

- alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyokat,
- konfliktuskezelést és megoldást,
- kompromisszumok kötését.

Feladatok:

- Napirenddel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.
- Lehetőséget adjunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.
- Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- Tartsuk fontosnak, hogy a gyermekekkel szemben támasztott követelmények azonos elvek szerint valósuljanak meg a felnőttek és a gyerekek vonatkozásában.
- Segítsük az „én – tudat” alakulását, megerősödését.
- Munkánk során igyekezzünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek türelemmel egymás iránt és legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- Segítsük az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását.
- Tapintatosan segítsük a visszahúzódó gyereket a kapcsolatteremtésben.
- Erősítsük a baráti kapcsolatokban a pozitív vonásokat, elemeket.
- Segítsük, hogy a különböző tevékenységek végzése közben együttműködve, közösen oldhassanak meg feladatokat, érezzék a közösen végzett tevékenység örömét, eredményét.
- Az óvónő ismertesse meg a gyermekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáival, támogassa, segítse a gyermekek önálló konfliktuskezelését.
- Minden gyereket buzdítsunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon esetenként lemondani elképzeléseiről. Kísérjük figyelemmel a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.
- Figyeljünk arra, hogy munkánk során az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése követendő, modell értékű legyen.
- Szoktassuk hozzá őket, hogy fogadják el társaikat.
- Éreztessük, hogy a más csoportba tartozó gyerekekkel is egy közösséget alkotnak, az óvodába járó gyermekek közösségét, melyet közös tevékenységek szervezésével érhetjük el (ünnepek, kirándulások).
- Teremtsük meg saját hagyományainkat.
- Tartsuk tiszteletben a család ünnepeit, hagyományait.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgásérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, va-

lamint a kiemelkedő képességű gyermekek - nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Állandó értékrend fontossága: gyakorolják az együttélés és az önértékesítés alapvető szabályait:

- az egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
- belső igény alakítása a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása,
- érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti kontroll erősítése.

Erkölcsei- szociális érzelmek fejlesztésének feltételeinek megteremtése:

- barátságos, derűs kiegyensúlyozott csoportlétkör kialakítása,
- felnőttekhez, gyerekhez, kötődés erősítése (gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek),
- biztonságos normarendszer és szokásrendszer kialakítása, viselkedéskultúra kialakítása,
- erkölcsi, érzelmi és akarat tulajdonságok fejlesztése (különbözőségek elfogadása, humor, figyelmesség, egymás segítése, együttérzés, fegyelmezettség, kooperáció, kitartás, nyitottság, felelősség, feladattudat, türelem) szociális érzékenység formálása,
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozásával a gyermeki jellemet formáljuk,
- a nehezen szocializálható, lassan fejlődő, alacsony fejlettségi szinten álló gyermekek speciális fejlesztése, szükség esetén szakember bevonása.

Eszztétikai érzelmek fejlesztési feltételeinek megteremtése:

- a művészet szépsége iránti fogékonyság kialakítása (éneke-zene, gyermek-tánc, verselés-mesélés, rajzolás, mintázás, műalkotások),
- a környezet szépségének felfedezése.

Intellektuális érzelmek fejlesztési feltételeinek megteremtése:

- konfliktushelyzetek megfelelő kezelése,
- szabad önkifejezés biztosítása,
- kommunikáció, metakommunikáció fejlesztése,
- egymás iránti tolerancia fejlesztése.

A gyermek jutalmazásának elvei és formái:

elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen
- igazodjon a gyermek életkorához
- az elvégzett munkával arányos legyen

formái:

- szóbeli dicséret, elismerés
- társak előtti dicséret, kiemelés
- matrica, nyomda.

Óvodapedagógus feladata:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése.
- Az érzelmek kifejezőképességének fejlesztése.
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- Erkölcsi szokás-és szabályrendszer képességének fejlesztése.
- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és a felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételre.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének kialakítása.

A felnőttekkel és a gyerekekkel kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és norma-rendszerének megalapozása.

A háborús veszélyhelyzet és az energetikai válsághelyzet következtében szociális hátrányok enyhítése érdekében a gyermekvédelmi felelős felveszi a kapcsolatot a segítő szervezetekkel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ragaszkodik a csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
 - Igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását.
 - A játékszereken megosztja társaival.
 - Segíti egymást a tevékenységekben.
 - Türelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket.
 - A csoportba érkező vendéget szeretettel, udvariasan fogadja.
 - Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesz, a tevékenység által megkívánt magatartás formákat elfogadja.
- A felnőtt kérése nélkül is segít társának, együtt érez a közösség tagjaival.
 - Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáz munkája eredményére.
 - Törekszik a konfliktushelyzetek önálló megoldására.
 - Tevékenységeit türelmesen, a megbeszéltek alapján végzi, be is fejezi.

- Készen áll az iskolai élet és a tanítók elfogadására.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő viselkedése legyen modell, legyen hiteles.
- Határozott, barátságos, szeretetteljes, őszinte óvónői magatartás.
- Az egyéni sajátosságokhoz igazodó bánásmód.
- Empatikus óvónői magatartás.
- Az óvónő részéről a gyermek érzelmi elfogadása, magatartásának megértése.
- Gyermeket segítő, ösztönző bizalom.
- Az óvónőt tűrő - és konfliktusmegoldó képesség jellemezze.

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek egyéni fejlesztését, segítését.¹

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekekkel kapcsolatos intézményi feladatok.

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

Tartós gyógykezelés alatt álló gyerekekkel kapcsolatos intézményi feladatok²

- Egyéni fejlesztési program kidolgozása.
- Érzelmek felismerésének, kifejezésének segítése változatos eszközökkel.
- Társas kapcsolatok alakítása, kommunikációt segítő eszközökkel.
- A környezet megismerése, cselekvésbe ágyazott játékokon keresztül.
- Egyéni fejlettséghez mérten, önállóság fejlesztése.
- Egyszerű, jól átlátható szabályrendszer biztosítása.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodába lépő kisgyermek fejlődésének elején tart, személyiségének bontakozása, viselkedésének alakulása, értelmének nyiladozása elválaszthatatlan dolgok. Három-négy évet

¹ Nkt.4§ 13.pont

² 20/2012.EMMI 75.§ (5)-(6)

tölt el az óvodában. Ez az idő kiemelkedő jelentőségű teljes személyiségének fejlődése szempontjából.

Az önálló képességek kibontakoztatása az önálló, az alkotó aktív gondolkodás alapjainak

lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben.

Célok: A gyermek mindazon készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, ami az embert egész életén keresztül segíti a tanulásban és az életben, való érvényesülésben:

- önállóság, aktivitás,
- érdeklődés, figyelem, kitartás, pontosság, emlékezet,
- feladattudat,
- értékelés, önértékelés,
- tervezés,
- problémaérzékenység, problémamegoldás, kreativitás,
- kommunikáció,
- kooperáció,
- érzékelés, észlelés, képzelet
- gondolkodás
- alkotóképesség

A gyermekek egyéni fejlettségére épülő differenciált személyiségfejlesztés, amely a szerényebb szociokulturális háttér miatti hiányosságok pótlását és a fejlettebb gyermekek

támogatását egyaránt biztosítja.

Feladatok:

- Az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építjük. A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva irányítjuk.

- Biztosítsuk az ösztönző környezetet valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődéséhez.
- Fontos, hogy a tanulás folyamatában kiépítsük az óvónő és a gyermek közti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő légkört.
- Az eredményes tanulás érdekében törekedjünk arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítsük. Ösztönözzük szellemi aktivitásra a gyermekeket, teremtsünk számukra problémahelyzetet. Hagyjuk, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Segítsünk abban minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön. Építsünk a gyermek spontán szerzett tapasztalataira, ismeret-
tárházára.

reteinek bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.

- Biztosítsuk a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. Törekedjünk arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az eszközök kiválasztásánál ösztönözzük a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.
- A nyári hónapokban is tegyük lehetővé, hogy a gyermekek énekelhessenek, mozoghassanak, mesét, verset hallgathassanak, beszélgethessenek környezeti - eseményekről, jelenségekről, és az őket érdeklő dolgokról.
- Saját élményű tanulás során biztosítsuk a fejlesztési tartalmak komplexitását.

A gyermek tevékenységei:

- Az érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek tárgyakról, dolgokról.
- Elmesélik környezetük eseményeit, jelenségeit, egyéni élményeiket.
- Megfigyelik az őket körülvevő világot, kialakul tér-és idő észlelésük.
- Önkéntelen figyelmük szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Ismereteket, tapasztalatokat szereznek környezetükről.
- A sokoldalú tevékenységük során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.
- Egyéni munkaformában, saját elképzeléseik alapján-önállóan oldanak meg feladatokat.
- Csoportos tevékenység közben összehangolják tevékenységüket, egymást segítve tanulnak.

Alapelvek:

- A tanulás játékos jellege domináljon.
- A fejlődés egyéni ütemének figyelembevétele.
- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.
- A feladattudat, feladattartás kialakítása.

Az anyanyelvi nevelés és kommunikáció

Az anyanyelvi, kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósí-

tandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással - az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszokra szükséges figyelmet fordítani.

Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez, és a beszédben tudja megérteni a külvilágot. Mozgás, beszéd és gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődik. A nem megfelelő mozgásfejlődés gátolja a beszédfejlődést, a beszédfejlődés meglassúbbodása visszaveti fejlődésében a gondolkodást.

A nyelv elsajátítása során két folyamat, a beszéd megértése és a beszéd létrehozása egymást feltételezve és támogatva fejlődik. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés – megfelelő (anya, gyermek, család) kapcsolatok és környezet szükségesek, megfelelő idegrendszer, ép beszéd- és hallásszervek kellenek. A valódi anyanyelvi nevelés alapja: az óvoda szóbeli közlést kiváltó derűs légköre.

Feladatok:

- Az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos feladatainkat kiemelten fontosnak tartjuk, mivel valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Különös hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi és kommunikációs képességek alakítására vagy fejlesztésére.
- Figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.
- Megteremtjük azt a légkört, ami alapja a beszédkapcsolat kialakulásának. Bármit teszünk a nap folyamán, ha mesélünk, ha kapcsolatot teremtünk a felnőttel, gyerekekkel, ha az élet adta lehetőségekre reagálunk, ha szokásokat, szabályokat alakítunk, ezt példaértékű beszéddel, követésre méltó nyelvhasználattal, kifogástalanul tesszük. Mondanivalónkat érthető, világos formában közöljük.
- Gyakori, szeretetteljes beszédkapcsolattal serkentjük a gyermek beszédkedvét, alakítjuk beszédértését, beszédképességét.
- Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemét. Gonddal figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.
- Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszédszervei épek-e, légzése helyes-e. Szükség esetén logopédus segítségét kérjük. Gondozási tevékenységek közben kialakítjuk a természetes párbeszédet. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait bátran, természetes módon fejezze ki.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés

udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben alkalmazkodni.

- Szerep és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmodot, nyelvi eszközök használatát.
- Munkajellegű tevékenységek közben megfogalmazzuk a szabályokat, elmondjuk az eszközök nevét, összehangoljuk a munkafolyamatokat, megbeszéljük a munkamegosztás módját, ezzel bővítjük a nyelvhasználat területeit, kialakítjuk a gyermekben az igényt és képességet a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.
- Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy elmondja véleményét a belső képekről, amelyeket meg akar jeleníteni rajzolás, festés, mintázás közben. Ösztönözzük arra, hogy kifejtse véleményét arról, milyen esztétikai élményt váltott ki belőle mások alkotása. Biztatjuk őket arra, hogy mondják el, mit szeretnének alkotni, s ahhoz milyen anyagokat és eszközöket fognak használni.
- A jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel az irodalmi nyelv szépségeivel ismertetjük meg a gyermekeket.
- Irodalmi foglalkozásokon a kifejezésekkel, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével gazdagítjuk a gyerek nyelvi kifejezőkészségét, segítjük szókincsük gyarapodását.
- Alkalmat teremtünk arra, hogy az általunk kitalált történetek folytatásával fejlődjön kreatív képzeletük. Ritmikus mondókákkal, altatókkal, ringató dalokkal lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy egyszerre hallja a nyelv zenéjét és ritmusát.
- A külső világ tevékeny megismerése közben biztosítjuk a gyermek számára, hogy ismerkedjen az anyagok, tárgyak nevével, tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával.
- Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a tapasztalatok alapján kérdések és válaszok fogalmazódjanak meg, hogy az okokról és a következményekről gondolataikat el tudják mondani.
- Matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatva megismertetjük őket szaknyelvi kifejezésekkel, fogalmakkal. Segítjük őket abban, hogy képesek legyenek ítéletalkotásra a relációk mennyiségi és térbeli kiterjedések megfogalmazására.
- Rendszeresen felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében, a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek.

Alapelvek:

- Az óvónő minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa.
- Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.
- Éljen a nonverbális kommunikáció adta lehetőségekkel.
- Tartsa szem előtt, hogy a nevelés folyamata kétoldalú.

- Az egyéni fejlődés ütemének, a különbségeknek elfogadása és elfogadtatása.
- A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.
- Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést.
- A gyermeket segítse a különböző beszédminták elsajátításában.
- Törekedjen a szép beszéd megerősítésére. Kommunikációs helyzeteket építsen be a foglalkozás menetébe.

Óvodapedagógus feladata:

- a gyermekeket hozzászoktatni, ahhoz, hogy szabadon elmondhassák érzéseiket, gondolataikat,
- lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek kreatívan megnyilvánuljanak, rögtönözhesseken, játszhasssanak a nyelvvel,
- figyelemmel és teljes odafordulással valamint a témához kapcsolódó kérdésekkel tartsa ébren a gyermek beszédaktivitását,
- az óvónő minden helyzetben legyen érdeklődő,
- a felnőtt mintaértékű beszédpéldája, a magyar nyelv értékeinek közvetítése a gyermekek számára,
- természetes beszédhelyzetek teremtése, a gyermek kommunikációs kedvének ösztönzése és fenntartása,
- az érzelmek, gondolatok, tapasztalatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- ismeretek, értelmi képességek rendezése, bővítése, gyakorlása,
- a kommunikációs képesség, a kontaktusteremtés és az önkifejezés eszközeinek fejlesztése,
- ismert, kitalált mesék, történetek elmondása,
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása,
- beszédszervek fejlesztése, ápolása,
- szakember bevonása.
 - a valóság-hű észlelés fejlesztése, amely során a külvilág tárgyai, jelenségei tükröződnek a tudatukban,
 - Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdése előtt és a halasztást kapott gyermekek részére egyéni fejlesztési tervet készítenek az óvónők.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Aktívan használja a tapasztalatok során bővült szókincsét, megpróbálja folyamatosan összefüggő mondatokkal kifejezni magát.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremti meg és tartja fenn a kapcsolatot, udvariassági kifejezéseket használ.

- Nyugodtan, figyelmesen tudja végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesz részt, többnyire végigvárja a másik megnyilatkozását. Saját kérdését, választát, kiegészítő gondolatait ahhoz igazítja.
- Helyesen használja a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az ige-módokat.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- Beszédértése és szöveg visszaadása kialakult, tud történeteket kitalálni.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy eltérések is lehetségesek).

5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

5.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. A játékban formálódnak a gyermek készségei, képességei, fejlődik teljes személyiségük.

Célja: A gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése.

Feladatok: A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- A játék feltételeinek megteremtése. A játékot azok a körülmények befolyásolják, melyek közt a játék folyik. Feladatunk, hogy biztosítsuk a gyermek számára a legoptimálisabb feltételeket:
- játékidő: a játék az egész nap folyamatát végig kíséri, ezért fontos a rugalmas napirend. Hagyjunk mindig elegendő időt a játékra.

- megfelelő hely: fontos, hogy a gyerekek szabadon, otthonosan mozoghassanak játék közben. Lehetőséget kell biztosítanunk arra, hogy a gyermekek egyéni elképzelésük szerint saját játszóhelyet hozhassanak létre maguknak, ha a játék megkívánja. Az óvoda udvarán is meg kell teremteni a különböző életkorú és érdeklődésű gyermekek számára a megfelelő helyet a játékra.
- Játékeszközök: motiválja a gyermeket a játék, ezért fontos, hogy legyen esztétikus, egyszerű, lehetőleg jó minőségű, fejlesztő hatású, méreteiben igazodjon a gyermekekhez, ne legyen balesetveszélyes és könnyen tisztítható legyen. A gyermekek szabadon választhatják meg, hogy melyik játékszerrel kívánnak játszani. Fontos, hogy vigyázzanak az eszközökre.
- Nyugodt légkör: a kiegyensúlyozott játékhoz nyugodt légkörre van szükség, melynek biztosítása elsődleges feladatunk. Óvodába lépéstől barátságos, nyugodt légkört kell biztosítanunk a gyermek számára, melyben elmélyülten és bátran mernek játékot kezdeményezni.
- Fontos, hogyha a gyermek problémával találja magát szemben, érezze jelenlétünket, segítségünket. Közvetlen beavatkozás csak a társai, ill. saját testi épségét, ill. a környezet épségét veszélyeztetető esetekben indokolt. A feltűnően visszahúzódó, magányos, tétlen gyermek esetében közös játékot kezdeményezünk.
- Élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása: Ahhoz, hogy a tapasztalatból élmény legyen, szükséges, hogy a gyermeket érzelmileg ragadja meg. A játék témáját és tartalmát a környezetből szerzett benyomások, tapasztalatok adják, melyet többféleképpen lehet megvalósítani. (Élményszerzési alkalmak biztosítása: séták, kirándulások, gyermeki élmények feldolgozása közös beszélgetések során, stb.)

A gyermek tevékenységei:

Az egészségesen fejlődő gyermek játéka elmélyült, ötletgazdag, nyugodt, önálló és örömteli tevékenység.

- A játékfajták:
 - gyakorlójáték
 - szerepjáték
 - konstrukciós (alkotó) játék
 - báb és dramatikus játék
 - szabályjáték
- Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékfajták:
 - gátolt játék
 - kényszeres játék
 - kapkodó, felületes játék
 - agresszív-romboló játék
- Szívesen rakosgatnak különböző - tárgyakat saját elgondolásuk szabályainak alapján.

- Különböző asztali játékokkal játszanak, kirakóznak, legóznak, apróbb tárgyakat konstruálnak, gyöngyöt fűznek, babát öltöztetnek, autót húzogatnak, tologatnak.
- A gyakorló játék közben bontakozik ki a szerepjáték, mely nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta.
- A szerepekkel bővült fantáziajáték a megismerés szempontjából számtalan lehetőséget kínál: a vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok (együttműködés, alá-fölérendeltség, viselkedési formák, fejlődik akaratuk,
- önállóságuk, beszédkészségük, gondolkodásuk stb.).
- A szerepjátékban számos eszközre van szükségük a gyermekeknek, ezeket a közösen
- összegyűjtött tárgyakból, anyagokból készíthetik. A megvalósítás önállóan, vagy az óvónő
- segítségével történhet, amelyet fantáziájuk szerint szabadon használhatnak fel.
- A szerepjátékhoz vagy az építkezéshez szükséges kiegészítők barkácsolását a mindig
- rendelkezésünkre álló eszközökkel oldják meg. Ezeket többször is felhasználhatják
- játékukban, megfelelő helyen tárolják, szívesen megőrzik, mert saját munkájuk
- eredménye, ezért különös értékkel bír.
- A mindig előttük lévő paraván és bábok, fejdíszek, ruhák, kellékek segítségével
- dramatizálják kedvenc történeteiket vagy elbáboznak mesét, dalt, verset. A gyermekek
- kötetlen módon játsszák el az átélt élményeiket. Módot adunk arra, hogy szándékuk
- szerint átformálják, vagy tovább alakítsák a történetet.
- A különböző helyszínekhez, szerepekhez beszédükben, viselkedésükben, öltözetükben is
- alkalmazkodnak. Kiválaszthatják azokat a kellékeket, amelyek legjobban megfelelnek az
- elképzelt, eltervezett játékokhoz. A báb, vagy a jelmez mögé bújva a félénkebb,
- visszahúzódó gyermekek is szívesen szólalnak meg.
- Időnként összekapcsolják a különböző játéktevékenységeket egymással, változtatják a
- helyszíneket, szerepeket újabb ötletek alapján.
- A gyermekek játékuk során valamilyen szabályhoz alkalmazkodnak, mely megjelenik a
- gyakorlójátékban is, bár ezek többnyire még nem tudatosan vállalt szabályok. Ezt

- fejlesztjük tovább óvodáskor végére belátáson alapuló elfogadással.
- Különböző mozgásos szabályjátékokat játszanak teremben, szabadban. Megtanulják a
- szabályjátékhoz szükséges magatartás alapvető formáit: mértéktartást, eredményekre
- törekvést, kudarctűrést, kitartást, kivárást, figyelmet, toleranciát. Ezt a játékfajtát akkor
- szeretik meg igazán a gyerekek, ha érdekes és vonzó, a szabály érthető számukra,
- betartásuk nem okoz nehézséget. Gyakran saját maguk is vezetik ezeket a játékokat
- szabályoktól és fejlettségüktől függően.
- Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző értelemfejlesztő játékokba.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játék helyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységeit.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja a további játék során.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Játékában önálló, kezdeményező, képes a szerepek elosztására.
- Játékában igényli a társakat, bekapcsolódik a közös játékba.
- Játékában elmélyült, kreatív. Hosszantartóan, tartalmasan játszik.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják azokat (bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz).

Módszertani alapelvek:

- A játék kiemelt jelentőségű a napirend tervezése során.
- A játékhoz szükséges feltételek: élmény, tér, idő, eszköz biztosítása.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Az óvónő legyen partner minden tevékenységben.
- A gyermeki érzelmek, indulatok helyes kezelése.
- Az eltérő fejlődési ütem tiszteletben tartása.

Az óvodapedagógus feladat:

- játék optimális feltételeinek megteremtése,
- az élmények forrásainak tervezése,
- a közös élmények gazdagítása,
- a szocializáció segítése,
- érzelmek, magatartásmódok, szokások formálása,

- a kultúra közvetítése,
- a kevésbé önálló, nem kreatív gyermek játékának fejlesztése,
- az óvodai nevelésben felvállalt feladatainak érvényesítése.

A játék a tanulás alapvető formája a spontán és aktív felfedezőjátékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. A hatékony tanulást az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg.

5.2. Verselés, mesélés, irodalmi nevelés

Az óvodai nevelésnek fontos területe az irodalmi nevelés - a mese és a vers. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség nyílik rá.

A mese:

Szereplői sajátos személyek. Cselekményük sajátos környezetben játszódik meseszerű fordulatokkal. A gyermek nem tart rá igényt, hogy igaz legyen, kettős tudattal éli meseélményeit. Képzeletbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását. A mese oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít.

- A mese és a vers élmény a kisgyermek számára, irodalmi nevelésről azonban csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, a mesét, ha örömet okoz neki, ha kéri, várja az újabb és újabb élményt.
- A gyermek kezdetben a befogadó, az óvónő az előadó. Az irodalmi közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvtanilag tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.
- Az óvodán kívül szerzett élményeket, ha esztétikailag elfogadható, az óvónő építse be, használja fel a csoport közös élményének kialakításában.
- A mesék, versek az anyanyelv eszközei, a szóhasználat, a sajátos stílus az írói eszközök gazdag lehetőséget kínálnak. Az irodalmi művek szókészlete, a szójelentések megértése, a mesék fordulatai ösztönzik a gyermeket a szóbeli kifejezésre.
- Hozzásegítik őket szorongásaik leküzdéséhez, gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk „én” képük alakulásához.
- A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Célja: Az erkölcsi értékek közvetítésével az erkölcsi nevelés, az élmények társakkal való átélésével a közösséghez tartozás élményének erősítése.

- A gyermekekkel való bensőséges beszédkapcsolat nyújtson lehetőséget a tanulásra, szórakoztatásra, kellemes időtöltésre.

Feladatok:

- Alakítsuk ki a gyermekek irodalmi művekhez fűződő pozitív viszonyát.
- A gyermekek aktív bevonásával fejlesszük a nyelvi kommunikációt.

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával ízlésformálás.
- Biztosítsuk számukra a változatos irodalmi élményeket (diafilmvetítés, színházlátogatás, könyvtárlátogatás, bábelőadás).
- Biztosítsuk a gyermek számára a nap folyamán saját vers- és mesealkotást.

A fejlesztés tartalma

- Az óvónő naponta többször kezdeményez verset, mesét a gyermekek kérésének, érdeklődésének, az adott szituációnak megfelelően, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Egy-egy mesét hosszabb időn keresztül mesél a gyermekeknek így legyen alkalma a gyermekeknek többször meghallgatni. A mindennapi mesék dramatizálása elősegíti az élmények újraélését (érzelmi nevelés).
- A mese erkölcsi értékeket közvetít, alakítja a gyermek értékrendjét.
- Igényesen válogat a rendelkezésre álló irodalmi alkotásokból.
- Elsősorban a környezeti neveléshez és az évszakokhoz kapcsolódva választja ki az alkalomhoz, a gyermekek érdeklődéséhez legjobban illő alkotásokat.
- A szabadidő tartalmassá tételére és a mindennapi tevékenységek színesítésére alkalmazza népi gyermekköltészetünk alkotásait.
- Az irodalmi anyag tartalma legyen szituációhoz és a gyerekek életkorához, érdeklődéséhez kapcsolható. Forrásai a magyar és a világirodalom, népi, klasszikus és kortárs gyermekek számára készült alkotásai.

Óvodapedagógus feladata

- A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosításkor ügyeljenek a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére
- Használjon ki minden lehetőséget, kínáló alkalmat a verselésre, mesélésre
- Alapos felkészültség szükséges ahhoz, hogy a mese, vers történéseit alkotó módon előadjuk

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mesét. Részt vesz a mesemondás feltételeinek kialakításában.
Figyelmesen végighallgatja.
- Folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudja kötni. Van kedvelt mesehőse, a mese fordulatait beviszi a játékába.

- A meséről beszélget, szófordulatait mindennapi beszédében alkalmazza, udvariassági kifejezéseket használ.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységei közé tartozik.
Mesekönyveket önállóan nézeget. A játékában verset, mondókát az alkalomhoz illően mond.
- Önállóan kezeli a könyvespolc könyveit, vigyáz rájuk.
- Tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

Módszertani alapelvek:

- A mese és a vers élmény legyen a gyermek számára.
- Biztosítottak legyenek a meséhez szükséges feltételek és eszközök.
- A mese kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen.
- Legyen minden nap mesélés, verselés.
- Beszéde feleljen meg a helyes magyar nyelv szabályainak.
- Ossa meg érzéseit, érzelmeit a gyermekekkel, ösztönözzön az érzelmeik megfogalmazására.

5.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

- A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az énekes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.
- Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép, tiszta éneklésre szoktatja őket.
- Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját: elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. A képességek fejlődését az élet során szerzett tapasztalatok, az ebből adódó tevékenységek határozzák meg.
- Az óvodai ének - zenei nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez, az évszakokhoz, népszokásokhoz, az óvodai élethez.
- Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, kezdeményezéseken és foglalkozásokon.
- Az óvodai ének-zenei nevelés hatással van a gyermek érzelmeire. A gyerekek együtt örülnek, bánkódnak és mindez erősíti az együttlét társas örömét.

Célja: Szerezzen az éneklés örömet a gyerekeknek, a közös ének és zene alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását, zenei ízlés formálását.

Feladatok:

- Figyeljék meg az óvodai környezet hangjait.
- Keltsük fel a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Fedezzék fel a közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és zenei kreativitás örömét.
- Ismerjék meg a népdalokat, a gyermek néptáncokat és népi játékokat.
- Biztosítsuk az énekléshez, a mozgásos játékhöz a megfelelő teret és feltételeket.
- A kiválasztott népi gyerekdalok, ölbeli játékok, dalos játékok, énekek, mondókák a gyermek életkori sajátosságainak megfelelőek legyenek, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal kiegészülve.
- A zenei képességek fejlesztését tudatosan tervezzük játéktevékenységen belül és kötelező foglalkozások keretén belül egyaránt.
- Éneklési készség fejlesztése.
- A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése).
- A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes löktetés, az egyenletes löktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyerekhangszerek).
- A zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, ritmusmotívumok).
- Zenei alkotókészség fejlesztése.
- Zene hallgatására nevelés elsősorban élő zenével.
- Segítsük a családi nevelést az otthoni énekelgetésben (dal, mondóka, mozgásanyag megismertetése).
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál érvényesüljön a multikulturalitás, vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.

Fejlesztés tartalma:

- A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán kihasználjuk, a gyermekek óvodába lépésének pillanatától az eltávozásig.
- A zenei légkör átszővi az egész napot. Énekelünk, dúdolgatunk a gyermekek között hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása, vagy egyszerűen élménynyújtás céljából.
- Az óvónő hangja a „zenei légkörhöz” tartozik, hangszíne, hangereje egész viselkedésmódja mint a gyermekek számára.

- Álljon rendelkezésünkre néhány ízléses, szép kivitelezésű eszköz, hangszer, azokat bármikor kedvük szerint használhassák. (fejdíszek, szoknyák, mellények, botok, ritmushangszerek stb.).
- Az énekelgetés, a személyes kapcsolatot, az énekes játék a legjobb módszer a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére. Az ének során az óvónő érzelmileg hat a gyermekekre, örülnek a közös játéknak, kedvet kapnak az éneklésre.
- Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, spontán, kötött, kötetlen keretű szervezett tevékenységi formákon egyéni érdeklődésüknek megfelelően.
- Az évszakhoz kapcsolódó dalok, játékok, táncok hatnak a gyermekek kreativitására, fokozott együttműködésre készítik őket.

Óvodapedagógus feladata

- Teremtsen minél több lehetőséget a gyermeknek a környezetük hangjainak megfigyelésére
- A zenei fejlesztés területén a ritmusfejlesztésre, hallásfejlesztésre mozgásfejlesztésre
- A szabad játék alatt adjon lehetőséget a zenére történő mozgásra is

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek önként, szívesen énekel.
- Egyszerű dallamotívumokat visszaénekel. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazza. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas-mélyéneklés közötti különbséget képes érzékeltetni.
- Természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes.
- Körjátékot szép testtartással játszik. Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés stb.), alkalmazza.
- Térformák kialakítására képes.
- Dalokhoz egyszerű mozgást kitalál. Figyelmesen hallgatja az élőzenét, népdalokat, műdalokat.
- Örömet jelent számára a zene.
- Egyenletes lüktetést érzi és érzékelteti, megkülönbözteti a dal ritmusától.
- Mindkettőt tudja mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.

Módszertani alapelvek:

- Zenei élmény biztosítása változatos módszerekkel.

- A felhasznált zenei anyag igényes kiválasztása, életkornak és adottságnak megfelelően.
- A gyermeki képességek, adottságok tiszteletben tartása.

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület.

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái a műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiségfejlesztésének, a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- A befogadás, kifejezés, ábrázolás, alakítás során fejlődnek értelmi képességeik; vizuális érzékelésük, észlelési emlékezeti képességeik, manuális és dinamikai képzsük, fantáziájuk, képi gondolkodásuk, alkotóképességük, esztétikai érzékenységük.
- Tudatosodik bennük, hogy a környező világ, térben, mozgásban, történésben létezik. A gyermek vizuális fejlődésére hatást gyakorol a társadalmi környezet, a tömegkommunikáció, a téri és tárgyi környezet, külső téri táj, udvar, kert, épületek, a belső tér bútorai, eszközei, díszítményei, műalkotások valamint a társak és az őt körülvevő felnőttek.
- A kisgyermek emlékezete és képzelete alapján rajzol, fest, mintáz, így ábrázolásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakítgatja saját formanyelvét.
- A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (pl. konstruálás, környezetalakítás stb.) a környezet megismerésére neveléssel (pl. színek, formák megfigyelése stb.) az anyanyelvi neveléssel (mesék, versek képi megjelenítése) és egyéb nevelési területekkel.
- Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei valamint a foglalkozások együttesen képezik a vizuális nevelés rendszerét.

Célja: Az óvodai nevelésben ismeret és képesség jellegű tudás megszerzése, mely által a gyermek vizuális, kommunikációs képessége fejleszthető. Ennek eredménye a kreatív, esztétikum létrehozására, tartalom és forma összhangjának kifejezésére képes gyermek nevelése. A gyermek képes legyen érzelmei képi megfogalmazására.

Feladatok:

- Teremtsük meg a feltételeket a gyermekek képi, plasztikai, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Képi gondolkodásukat folyamatosan fejlesszük.
- Vegyük figyelembe a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Keltsük fel a rajzolás, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.

- Biztosítsuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik, képi és térbeli megjelenítésének
- sokféle lehetőségét
- Juttassuk el a gyermekeket az alkotás, az önkifejezés öröméhez.
- Biztosítsuk a gyermekek fejlődését serkentő motiváltságot.
- Gyűjtsük és időszakonként (év végén) hazaadjuk a gyermekek munkáit, szükség esetén szakember rendelkezésére bocsátjuk.
- Biztosítsuk a gyermek rajzfejlődéséhez szükséges feltételeket, megfelelő motivációval érjük el, hogy mindegyik gyermek részt vegyen az ábrázoló tevékenységben.
- Alakítsuk ki a gyermekekben az igényt az esztétikai élmények befogadására és az esztétikus környezet kialakítására.
- Segítsük elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőségeket gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.
- Vonjuk be a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítésébe.

A fejlesztés tartalma:

- Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodás gyermek az őt környezetéből érő spontán vizuális ingerek és az óvónő által kezdeményezett tevékenységek hatására egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik.
- A tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd ezeket sokrétű ábrázoló tevékenysége során újraalkotja.
- Ábrázoló tevékenysége nem más, mint a világról kialakított vizuomotoros kép megjelenítése.
- A megfelelő vizuális önkifejezés kiteljesedéséhez szükség van a testséma, testfogalom minél pontosabb kialakulására, a tapintásos észlelés és a térészlelés fejlődésére ahhoz, hogy a gyermek térben, mozgásban, történésben tudja megjeleníteni a különböző dolgokat.
- Mindezek tudatos fejlesztéséhez sokféle ötletes játékot választhatunk, - s mivel az óvodai élet korai szakaszában az ábrázoló tevékenység szervesen beépül a játékba – szinte észrevétlenül „szabad” játéka közben bármikor segíthetjük a gyermek ez irányú fejlődését. Pl. lottójátékok - szem fixációs működés elősegítése, képek szemberakása – vizuális ritmus stb.
- A legfontosabb az, hogy felkelthessük a gyermekekben az ábrázolás anyagai-val, eszközeivel való tevékenység vágyát, biztosítsuk élményeik, fantáziájuk és

megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, juttassuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.

- Az óvónő megteremti az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit, a gyermekek fejlődését segítő motiválást. Segíti a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását, megteremti ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeit.
- A gyermekek rendelkezésére áll az ábrázoláshoz szükséges megfelelő hely és eszköz.
- Az óvodai élet során sokféle tevékenység szervezésére, kezdeményezésére van lehetőség: építés, plasztikai munkák, képalakítás, festés: papírra, üvegre, fára, textilre, rajzolás, barkácsolás, gyöngyfűzés, tojásfestés, mézeskalács figura készítése, varrás stb.
- Képeket néznek, gyakorolják a képolvasást, gyönyörködnek, képeket válogatnak.
- Megtekintik a Kulturális Központok kiállításait. Alkalom adtán múzeumot látogatnak a városban.
- Az eszközökhöz kapcsolódó technikai ismeretek elsajátítása, a velük való ismerkedés csoportosan vagy egyénileg történik, a tanulás feltétlen egyénre szabott.
- Ott és akkor segítsünk, amikor szükség van rá: fogások, eszközhasználat, időrendiség a folyamatban. A megértésről való meggyőződés, a fogalmak tisztázása, pontos magyarázat és a bemutatás után figyelünk a pontos megtanulásra, és elegendő időt biztosítunk a kellő gyakorlásra.
- Fontos, hogy a gyermek még a gyakorlás időszakában megkedvelje az adott tevékenységet.

Óvodapedagógus feladata

- Egyes technikákhoz kapcsolódó megoldások, munkafogások, eszközök megismerésére és gyakorlására minden gyermeknek lehetősége legyen
- Az óvodapedagógus mindig építsen a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára
- A vizuális tevékenységre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítson
- Az életkori sajátosságoknak, egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítse a képi-plasztikai kifejezőképességet, a komponáló-, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását
- A gyermek valamennyi alkotását értéként kezelje
- A tevékenységek irányítása során, az alkalmazott technikai eljárásokhoz kapcsolódó tudnivalókat változatos szóhasználat, érthető, az eljárásra jellemző kifejezésekkel mutassa be, gyarapítva a gyermekek szókincsét

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Színhasználata gazdag, vannak kedvenc színei.
- Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- Tevékenységében kitartó, egymás munkáit értékeli.
- Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Díszítőjellegű, feladatokat szívesen old meg.
- Az ábrázoló tevékenység során a balról-jobbra haladás irányát alkalmazza.

Módszertani alapelvek:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű anyag, eszköz.
 - A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmű legyen.
 - A gyermeki alkotást kezeljük értéként.
 - A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
 - Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
 - Valósuljon meg a rajzolás, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.
 - Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.
 - Vegyük figyelembe az egyes gyerekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.
- Nem kell (és nem is lehet) egy szintre hozni őket.

5.5. Mozgás

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van.

A mozgás a gyermek napi tevékenységében állandóan jelen van. A testnevelés foglalkozások keretén belül tervszerűen, ugyanakkor egyénre szabottan jelenik meg a mozgásfejlesztés. Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára. Az óvónő mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és örömforrása legyen.

A mozgás:

- Az egészséges életmódra nevelés részeként hozzájárul ahhoz, hogy számtalan tevékenység - főként a szabadban- a gyermekek természetes igényévé váljon. Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, megóvásához, az egészséges életmód kialakításához.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.
- Hozzájárul az értelmi nevelés megvalósításához a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével, fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek a téri irányok és a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismeretei. A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalakítást és a keresztcsatornák fejlődését.
- Mozgás közben lehetőség nyílik a környezet tapasztalati megismerésére. A gyermek saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én” tudata, szociális énje.
- A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodást, mozgás közben fejlődik önuralma, együttműködő képessége, akarata.
- Kialakul egészséges versenyszelleme.
- Fejlődik természetes mozgása és testi mozgásos képességei.
- Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Célja: A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek során, fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás serkentése, a gyermek alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladatok:

- Alakítsuk ki bennük az egészséges versenyszellemet.
- Erősítsük a problémamegoldó képességet mozgásos tevékenységekkel, elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Fejlesszük:
 - a fizikai állóképességet,
 - alakítsuk ki az önértékelést és növeljük az önbizalmat, a személyi akarati tényezőinek alakulását,

- a nagy és finom mozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt ritmusérzékét,
- a testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, aktiválása, testfogalom, kezesség, dominancia, térben való tájékozódás,
- a vizuális és auditív percepciót ill. kiegészítő mozgásokat,
- a mozgással kapcsolatos szókészletet,
- természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás stb.),
- testi mozgásos képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

A mozgásfejlesztés tartalma:

- A mozgásfejlesztés a gyermekek kötetlen, motivált mozgástevékenységének biztosításával, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és ügyességfejlesztő sportprogramokkal biztosítható.
- A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és a mozgásigény
- kielégítése, a tudatos környezetalkotás. Kísérletezhessenek kedvük szerint, korlátozás
- nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon.
- A rendszeres testnevelés a gyermek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését.
- Testnevelési foglalkozások: kötelezően szervezett tevékenységek, amelyek természetesen nem jelenthetnek kényszert a gyermekek számára, helyszíne a torna szoba, illetve jó idő esetén az udvar.
- A mindennapos testnevelés legyen a napirend stabil eleme.
- Minden csoportban hetente egy alkalommal van foglalkozás e mellett ügyességi verseny játékok, hosszabb túrák, séták fejlesztik a gyermekek mozgását.
- A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni képességeiknek megfelelően sajátítják el, fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra.

Helyi sajátosságaink, tárgyi felszereléseink:

- A tornaszobánkban rendelkezésre állnak az alábbi sportszerek, eszközök: tornapad, tornaszőnyeg, zsámoly, bordásfal, trambulín, a csoportszoba bútorai, tornakarikák, labdák, babzsákok, szalagok, ugráló kötelek, torna rudak, WESCO tornaeszközök, Greifswald eszközök.
- Óvodánk udvarán megtalálható a mászókötel, lejtős mászóka, csúszda, hinták, labdák.
- Biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a nagyobb mozgást igénylő játékok számára a megfelelő helyet és kihasználunk minden lehetőséget.

Óvodapedagógus feladata

- minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyerekek az alapvető mozgásformák gyakorlására.
- folyamatosan fejlessze a gyermekek mozgását és egyensúlyérzékét.
- segítse elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának fejlődését.
- ügyeljen a balesetek megelőzésére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Megfelelő szintű teljesítőképesség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.
- Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Tud ütemtartással járni, rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Talicskázik bokafozással.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Hat-nyolc nekifutással tetszés szerinti akadályt ugrik, ugrását a talajra éréskor fékezni tudja.
- Kislabdát hajít távolba, labdát vezet helyben, tud egykezes felső dobással célba dobni.
- Játékos- és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás Figyelme, gondolkodása, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szintű).

Módszertani alapelvek:

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlatbemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.
- Tapintatos, személyre szabott hibajavítás.
- Egyéni képességek figyelembevétele.
- Dicséret, bátorítás.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettudatos magatartás áthatja az egész óvodai nevelés rendszerét.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Segíti:

- a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását,
- fejleszti értelmi képességeiket,
- lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődés erősítését, kapcsolatépítést,
- a természet szeretetének megalapozását,
- szűkebb és tágabb környezet értékeinek (szülőföld, ott élő emberek, hagyományok, helyi népszokások) megismerését, szeretetét és védelmét.

Célja: A gyermek ismerje és értse meg a világot a maga egészében, a természet szeretetével, az emberi felelősség megértése által.

Feladatok:

- A közvetlen természeti-, társadalmi- és kulturális környezet megismerése, érzelmi kötődés alakításával, nemzeti identitástudat formálása, erkölcsi nevelés
- A felfedezés, a tapasztalási lehetőségek biztosításával kognitív képességek kibontakoztatásával iskola előkészítés
- A belső motiváció felkeltésével a tanulási folyamat segítése, a szép és jó esztétikai értékek képzetének alakítása
- A saját és a közvetlen környezet esztétikájának megőrzésével, a környezet feletti kompetencia erősítésével a felelősségérzet alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Az elfogadás erősítésével, az önálló vélemény-nyilvánítás lehetőségének biztosításával az önbizalom és önállóság fejlesztésére.
- A tapasztalatok, mennyiségek, kiterjedések megismerése által fejlődnek a gondolkodási műveletek és a szóval történő kifejezésének képessége
- A manipuláció és kooperáció által alakuljon én- képe, a hibajavítás lehetőségének biztosításával erősödjön önbizalma és ez által fejlődjön pozitív, reális önértékelése.

- Figyeljék meg és szerezzenek tapasztalatokat szervezett és spontán formában a természeti és társadalmi környezetükről.
- Segítsük elő a környezettudatos magatartás kialakulását.
- Váljanak nyitottá a gyerekek a környezet felé.
- Ismerjenek fel az alapvető ok-okozati összefüggéseket.
- Biztonságosan igazodjanak el társadalmi környezetükben.
- Szeressék és védjék a természetet.
- Figyeljenek, ismerjenek meg környezetünkben élő gyakori növény és állatfajokat.
- Ismerjék meg a növények és állatok életét, a környezet és élővilág közötti kapcsolatok összefüggéseit, a természet körforgását.
- Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel: a családról, szükségleteikről, munkájukról, a családtagok családban betöltött helyéről, szerepéről, egymáshoz való viszonyáról, az együttélés konkrét tapasztalatairól.
- Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében megfigyelhető foglalkozásokról.
- Legyen tapasztalatuk az orvos, védőnő munkájáról.
- Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióját, védelmét, gyakorolják önálló tisztántartásukat.
- A gyermekek ismerjék a felnőttek óvodai munkáját, saját közreműködésükkel ők is járuljanak hozzá környezetük védelméhez, tisztántartásához.
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Ismerjék a közlekedési eszközöket, az óvoda közelében megtalálható lehetőségeket. (pl.: repülőtér, vasútállomás) Természete környezetben figyeljék meg, szerezzenek tapasztalatot, gyakorolják az udvarias viselkedési formákat (köszönés, jegyváltás).
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Időérzékük fejlődjön. Legyen fogalmuk kisebb-nagyobb időegységről (év, évszak, nap).
- Ismerjék meg szülőföldjüket, a Sárközben élő emberek életét és néphagyományait, a helyi kultúra tárgyi értékeit.
- Alakítsuk ki a szülőföld szeretetét, a néphagyományok ápolását,

A fejlesztés tartalma:

- A kisgyermek első tapasztalatait környezetéből meríti.
- A különböző hatások ellenére a családi nevelésnek alapozó, a fejlődés folyamán a személyiség jellemzőinek kialakulásában elsődleges szerepe van.

- Az óvoda környezetével, tevékenységrendszerével hozzájárulhat az otthonról hozott tapasztalatok gazdagításához, más jellegű tevékenységet kínál, közösségi élményeket nyújt. Az óvoda új környezet a gyermek számára, ezért fontos, a megismerése következtében egyre nagyobb biztonsággal és otthonossággal mozogjon benne.
- A nagycsoportosok ellátogatnak az iskolába, megismerkednek az ott folyó munkával.
- A természeti környezetet az évszakok változásain keresztül közvetlen megfigyeléssel tapasztalják meg.
- Az időjárás, a természet jellemzői, a színek, fények, formák szépségei alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokat nyújtanak.
- A növény-és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésének.
- Védelmüket, gondozásukat a helyszínen is módunkban áll megfigyelni (házak udvarán, istállóban szántóföldön, vízpart stb.).
- A növények fejlődését szintén természetes környezetükben kísérhetjük figyelemmel (vízpart, erdő, rét, kertek, stb.).

Az óvónő szervezési feladatai az év folyamán

Ősz

- szőlőszüret, almaszedés, dióverés
- kerti betakarítás, befőzés
- kukorica betakarítás,
- őszi szántás megfigyelése
- folyamatosan őszi magvak levelek, termések gyűjtése
- pékség, bolt, fodrászüzlet, zöldségbolt, piac meglátogatása
- vadaspark látogatás
- arborétum

Tél

- madáretetés
- szánkózás, játékok hóval
- vadon élő állatok téli életmódjának megfigyelése
- szövecs
- kisse-bábkészítés
- időjárás megfigyelése
- farsang megszervezése

Tavas

- ibolyaszedés
- március 15-i megemlékezés a Kossuth szobornál
- húsvét (tojásfestés, locsolkodás, állatsimogatás)

- víz világnapjának megünneplése
- Föld napi rendezvény megszervezése
- helyi üzemek meglátogatása
- nagycsoportosoknak látogatás az iskolába

A gyerekeknek a társadalmi és természeti környezet megismertetésében érzelmileg telített, koruknak és környezetünknek megfelelő, élményeket nyújtunk.

Környezetvédelem – környezettudatos magatartás

- A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, megóvásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely magába foglalja a tiszteletet mind a természeti, mind a társadalmi környezet iránt.
- A környezetalakítással és a munkatevékenységgel szorosan összekapcsolódik.
- Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják és tartásukban, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozója és a szülők mintaadó környezetvédő magatartása.
- A környezetvédelem kiterjed az idősek tiszteletére, a kisebbek, gyengébbek védelmére, a felnőttek munkájának megbecsülésére. Ez a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult.
- Megismeri az elemi közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását. Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat, képes összehasonlításukra.
- Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát (szántás, vetés, aratás).
- Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos.

- Ismerik, környeztük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait.

Módszertani alapelvek:

- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Tevékenység során jusson sikerélményhez.
- Élményszerzés a közvetlen környezetéből

5.6.1. A külső világ tevékeny megismerése - matematikai nevelés

Helye a nevelés folyamatában:

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Célja: A matematikai nevelés célja a gyermek gondolkodási műveleteinek, megismert tevékenységének fejlesztése. A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

Feladatok: Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó- és megismerő képességét és teremtsük meg az ehhez szükséges feltételeket a következő területeken:

- Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- Emlékezet
- Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése
- Konstruálás: formák, mennyiségek előállítása, megkeresése
- Ítéliképesség: igaz-hamis állítások
- Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több- kevesebb, egy- gyel több)
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- Tő és sorszámolás
- Azonosság megfigyelése
- Becslések-mérések
- Térbeli tájékozódás

A fejlesztés tartalma:

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint, meghatározott szempont szerint.
- Matematikai ismeretek megalapozása mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében: építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése.
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban (testnevelés, rajzolás, énekes körjátékok, stb.)

Óvodapedagógus feladata

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél szélesebb tapasztalat szerzését a természetben
- Minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetből
- A természetben való folyamatos tevékenykedéshez megfelelő szerszámok eszközök biztosítása
- Lehetőleg a szabadban megfigyeléseken szervezze a komplex tapasztalatszerzést
- A csoportban élősarkot az udvaron konyha- és virágos kertet alakítson ki

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes az óvónő kérdéseit, feladatadását megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez.
- Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- Meg tud számlálni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.

- Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint. Azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, egyszerű tulajdonságokat megnevez.
- A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött, stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

Módszertani alapelvek:

- Spontán helyzetek kihasználása.
- Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétele.
- A játékoság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

5.7. Munka jellegű tevékenységek:

Helye a nevelés folyamatában:

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység, melynek tartalma az önkiszolgálás, a naposi munka, az alkalmi megbízatások teljesítése, segítség az óvodapedagógusoknak és a dajkáknak, valamint a növény és állatgondozás és kerti munka a csoporttársakkal együtt, értük. A munka célra irányuló tevékenység, külső késztetés, többnyire külső irányítással folyik, a gyermek-től belső fegyelmet, felelősség- és kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják. A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatok.

Célja: A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alul feladattudatuk, felelősségérzetük.

Feladatok: Teremtsük meg a nyugodt légkört, ismertessük meg a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.

- Tudatosan szervezzük meg a gyermeki munkát, a gyerekekkel való együttműködést.
- Az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezessük be.
- Biztosítsuk a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását.
- Biztosítsuk a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait.
- Az óvónők a gyermek munkáját saját magához mérten értékeljék.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének kialakulását, igény-szintjének növekedését.
- A munka a napi tevékenységek részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- Azokat a munkákat, amelyekre képes, nem végezzük el helyette!
- Törekedjünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Tudatosítsuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.
- Erősítsük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Fejlesszük a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket,

A fejlesztés tartalma:

- Részt vesznek a terem és az udvar rendben tartásában.
- Segítenek a foglalkozások eszközeinek kiosztásában és összeszedésében.
- Bekapcsolódnak a csoportszoba szépítésébe, ünnepek előtti díszítésébe.
- Segítenek a terem, mosdó, öltöző rendjének megtartásában, a játékok helyrerakásában.
- Alkalmoszerűen sütnek, főznek, befőttet, savanyúságot, illetve apróbb ajándékokat készítenek.
- Bekapcsolódnak a növények gondozásába, madáretetésbe. Tavasszal ágakat hajtatnak, magokat csíráztatnak.

- Segítik egymást öltözésben, egyéb tevékenységben.
- Teljesítik a felnőttek megbízásait.
- A munka folyamataiban aktívan részt vesznek és naposi teendőket is ellátnak.

Az óvodapedagógus feladatai

- Segítse a gyermekeket, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgálást
- Biztosítsa a gyermek számára elérhető és megfelelő méretű munkaeszközöket

5.8. Tanulás - tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg. Óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú, a gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek az őket körülvevő környezettel, s nem egymástól elszigetelt ismereteket szereznek.

A tanulási tevékenység szervezése során figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait, a fejlettségi szintjét és ehhez igazítjuk a differenciált fejlesztést, feladatadást. A tanulás feltétele a gyermek aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás biztosítása. A tanulási folyamat alapját az érzékelés, észlelés útján szerzett játékos tapasztalat képezi. Tapasztalatokhoz változatos tevékenységeken keresztül jutnak el a gyermekek. A gyermeki kíváncsiságból eredő kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés kiemelt jelentőségű. A tanulás ill. az óvodai nevelés során nincs ilyen vagy olyan képességfejlesztés, hanem minden hatás komplexen, a részeken keresztül az egészre, az egész személyiségre hat.

Célja: Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kompetenciák fejlesztése.

Óvodánk a tanulást folyamatként fogja fel, amelynek során a gyermekek, a főleg utánzásos, spontán tevékenységtől eljutnak a gondolkodás szintjére, és képessé válnak arra, hogy eleget tegyenek az iskolai tanulás követelményeinek. A tanulás az óvodában a játék motivációs bázisára támaszkodik. A gyermeki attitűdök erősítése és képességeinek folyamatos fejlesztése az életkoruknak és az egyéni adottságoknak megfelelően történik.

Feladatok:

- Alakítsuk ki a nyugodt tanulás feltételeit.

- Biztosítsunk szeretetteljes, előítélet-mentes légkört.
- Segítsük az önálló feladatvégzést.
- Erősítsük az önfegyelmet, a szándékos figyelmet, a kitartást, a feladattudatot.
- Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni fejlődési ütemét.
- Fejlesszük a gyermekek megismerési funkcióit, a gondolkodási folyamatokat a készségek és képességek fejlesztésével.
- Fejlesszük az anyanyelvi- és kifejezőképességet.
- Erősítsük kreativitását, biztosítsuk számára a felfedezés lehetőségét.
- Építsünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítsuk a gyermeki kérdésekre és válaszokra irányuló tapasztalatszerzés lehetőségét játékos formában.
- Óvodánkba azon gyerekek részére, akik még egy évig óvodai nevelésben részesülnek, illetve az utolsó óvodai évében iskolai nevelés-oktatásra készítjük fel.

A fejlesztés tartalma:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,

A tanulás terén kiindulópontunk kiscsoportban és középső csoport év elején a kötetlen foglalkoztatási forma, a testnevelés kivételével. Középső – és nagycsoportban a foglalkozások részben kötelező jellegűek, az óvónő által kezdeményezett irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés mellett nagy súllyal szerepeljenek a gyermek által kezdeményezett, illetve a spontán tanulási helyzetek.

- Lényeges, hogy a gyermekek önként vegyenek részt a kezdeményezéseken.
- A tervezésben tükröződik az óvónő szakmai felkészültsége, önmagával és a gyermekekkel szembeni igényessége.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A BTMN-es az SNI gyerekek szakértői bizottság által javasolt fejlesztésén kívül a tan-kötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális elérésére irányuló egyéni bánásmód keretében a differenciálással célzott foglalkozást biztosítunk.

Iskola-előkészítő fejlesztési célok:

A nagycsoportosok iskola-előkészítő foglalkozásainak céljai:

- Figyelmi koncentráció növelése
- Feladattartás képességének fejlesztése
- Szabálytudat és tevékenységváltás gyakorlása
- Szociális kompetenciák megerősítése (együttműködés, szabályok betartása)
- Nyelvi és kommunikációs készségek finomítása

A fejlődés várható jellemzői:

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges.

- Kialakul benne az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldja meg.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás), a viselkedés alapvető szabályai.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Szándékos figyelemre képes.
- Kialakul benne a tanulás iránti igény.
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Módszertani alapelvek:

- Sokoldalú cselekedtetés, tevékenykedtetés.
- A tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A tanulás játékos jellege domináljon.
- Motiváció elvének biztosítása.
- Probléma szituációk teremtése.
- Szemléletesség.
- Egyéni fejlettséghez mért feladatadás.
- Differenciált értékelés.
- Pozitív megerősítés.

6. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A napos önállóan előveszi és kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket, és azokat esztétikusan elrendezi az asztalon. Étkezés után leszedi az asztalt. Rendbe rakja, és helyre viszi a mosogatásra nem kerülő eszközöket. A papírszalvétát összehajtogatja, és a szalvétatartóba helyezi. Összesöprögeti a morzsákat, letörli az asztalokat.
- A titkár elmondja a jellemző időjárást és időben behatárolja az aktuális napot.
- A tisztaságfelelős ellenőrzi a csoportszoba rendjét rakodó után, korrigálja az esetleges hiányosságokat.
- A mosdófelelős felel a mosdó rendjéért és ellenőrzi a kézmosás helyességét.
- Az ágyazásfelelős aktívan segít a beágyazásban, az ágyak helyrevitelében.
- Az öltözőfelelős felel az öltöző rendjéért, tisztaságáért.
- A beugrós helyettesíti az esetlegesen hiányzó felelősöket.
- Játékelrakás után - ha szükséges - eligazítja, esztétikusan elhelyezi a tárgyakat.
- Figyelemmel kíséri, hogy a játékok a tárolóban a helyükre kerülnek-e.
- A foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök kiosztásában önállóan vesz részt. Az eszközöket a megjelölt helyre viszi.
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, az átrendezésre vonatkozó megbeszélésen ötletet ad az óvónőnek. Önállóan képes a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására, virágot hoz a vázába stb.
- Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszi az elejtett papírdarabot, helyére teszi a kint felejtett eszközöket.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Minden olyan területen segít, ahol erre szükség van.
- Folyamatos feladata az udvar rendezése. Közreműködik a falevelek gereblyezésében, az udvari járdák tisztántartásában.
- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Aktívan részt vesz az ágyazásban.
- Munka jellegű tevékenységeket önként vállal.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök használatát ismeri.

Módszertani alapelvek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon.
- Tudatos, együttműködő és segítőkész óvónői magatartás.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Feladattudat és feladattartás erősítése.
- Egyéni különbségek figyelembe vétele, fejlesztő értékelés.

- Megfelelő idő biztosítása a munka elvégzésére.
- A munka értékteremtő tevékenysége.

7. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Célunk: A gyermeki jogok és érdekek érvényre juttatása.

Feladatunk:

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvóintézkedésre javaslatot tenni.
- Az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket a csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- A tehetséggondozást, felzárkóztatást megszervezni, megvalósítani, illetve elősegíteni.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolatot kialakítani.
- Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.
- Minden óvodai alkalmazott köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családjá világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire.
- A gyermekvédelem nem egyszemélyes feladat, közreműködik benne minden óvodai dolgozó.

Gyermekvédelmi feladataink:

Az intézményigazgató

- felel a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, így feladatkörébe tartozik a gyermekvédelmi munka irányítása;
- jelzi az óvodáztatási támogatással kapcsolatos tudnivalókat, a szülőket tájékoztatja az igénybe vehető támogatási lehetőségekről, étkezési kedvezményekről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Elősegíti az új óvodások befogadását, beilleszkedését a csoportba.
- A gyermekek és családjuk minél jobb megismerése a lehetőségekhez képest, a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül.
- Minden óvodapedagógusnak munkaköri kötelessége, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az intézményigazgatónak.

- A hátrányos, halmozottan hátrányos, veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- Hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális, kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- Migráns gyermekek esetében önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, interkulturális nevelésen alapuló integráció.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A veszélyeztető okok esetén a szülők tájékoztatása a lehetőségekről, személyekről, akikhez a problémák megoldása érdekében fordulhatnak.
- Szükség esetén családlátogatások a veszélyeztető okok feltárása érdekében.
- A veszélyeztető okok megléte esetén értesíteni az illetékes szervet.
- Rendszeres havonkénti kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával.
- Munkaterv, beszámoló készítése és nyilvántartás vezetése.

A gyermekvédelem három területe:

- A veszélyeztető okok megelőzése.
- A veszélyeztetettség feltárása.
- A veszélyeztetettség megszüntetése.

A megelőzés, a családdal való kapcsolattartás már a gyermek óvodába járása előtt az előzetes családlátogatásokkal elkezdődik.

Az óvodának és az óvodapedagógusoknak a megelőzés legfontosabb részében: a felderítő munkában, a problémák észrevételében van a legnagyobb szerepe. A veszélyeztetett és a hátrányos helyzet megállapításánál figyelembe kell venni, hogy milyenek a család életfeltételei.

8. Környezetvédelmi és Egészségnevelési program

8.1. Egészségnevelési program

Az óvodában teljes körű egészségfejlesztési folyamatot kell működtetni, melynek eredményeként a pedagógusok

- az óvodában végzett tevékenységet,
- a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést,
- a gyermek és a szülő részvételét az intézmény életében
- úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Célja: A teljes körű egészségnevelés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön

- a teljes testi – lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő,
- az óvodai mindennapokban rendszeresen működő,
- egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A gyermekek szervezete legyen egészséges, ellenálló és alkalmazkodó képes, mozgásuk legyen összerendezett.
- Érzékszerveik fejlettsége tegye őket képessé a differenciált érzékelésre.
- A gyermekek rendelkezzenek önmaguk számára és a közösségi együttéléshez szükséges kulturált egészségügyi szokásokkal.
- Idegrendszerük egészséges fejlettsége járuljon hozzá kiegyensúlyozott, derűs félelemmentes magatartásukhoz.
- A növekedés, a súlygyarapodás feleljen meg az életkornak, az egyéni alkotnak.

Feladatok:

Az egészség védelme, ápolása a mindennapos nevelői gyakorlat szerves része. Alapfeladatunk a gyermekek testi – lelki szükségleteinek kielégítése. Kiemelt odafigyelést

igénylő területek:

- a testápolás
- helyes táplálkozás
- öltözködés
- levegőzés
- mozgás
- nyugodt pihenés.

Helyes életritmus hangsúlyozott kiemelése, a szülőkkel egységes szemlélet kialakítása, megerősítése.

Mozgásigény kielégítése, edzettség, állóképesség fokozása.

- Mozgásos játékok gyűjtése, napi tervezése.
- Babazsák, karika, bot, labda gyakorlatok összegyűjtése.
- Tartásjavító és lábboltozatjavító gyakorlatok beépítése a foglalkozások anyagába.
- Hetente egy délelőtti néptánc szervezése. Javítja a gyermekek koordinációs képességét, testtartását.
- Hetente úszásoktatás lebonyolítása.
- Fakultatív mozgásfoglalkozások megszervezése, lebonyolítása.
- Az EU – szabványnak megfelelő udvari mozgásfejlesztő játékok változatos mozgáslehetőségének kihasználása.
- Mozdáslehetőség bővítésére további jó lehetőséget biztosít udvarunk.

- Folyamatos kapcsolattartás az egészségügyben dolgozókkal (orvos, védőnő, fogászati asszisztens).
- Egészséges étrend összeállítása (korszerűbb ételek bevezetése, pl.: tönköly termékek, magvas kenyér, korpás pékáru, laktózmentes tej, minden nap friss gyümölcs, stb. ...).

Állapotfelmérés:

A következő területek felmérésére minden tanév elején sor kerül:

Testi egészség:

- Allergiás gyerekek
- Gyógyszerérzékenység
- Túlsúlyos vagy kórosan sovány gyerekek
- Ortopédiai problémák

Lelki egészség:

- Hangulati állapot (közérzet, elégedettség)
- Terheltség
- A gyermek óvodához való viszonya

Minden nevelési év elején megtörténik a helyzetelemzés, amely az állapotfelmérés eredményeire támaszkodik és intézkedéssel zárul.

- Egészségnevelési programokat is beépítünk a mindennapokba, pl.: egészségügyi előadások, alapismereteket bővítő programok, szülői egészségnevelési programok.

8.2. Környezetvédelmi, fenntarthatósági alapelveink

- A helyi pedagógiai programunkban a környezeti nevelés kiemelten „kezeli” a fenntarthatóságot.
- A nevelési célok és feladatok (a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, a környezetért felelős magatartás gyermekkori megalapozása)
- A természet- és környezetvédelmi feladatokat a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, az épített és a természeti környezet védelme).
- A fejlesztés során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)

- A felfedező tevékenységszervezés módszerével gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján történik.
- Az óvodai élettevékenységi formái keretében a környezeti nevelés hangsúlyos megjelenítése (a környezet hangjainak megismerése, a környezet megismerését támogató és a környezet védelmét kiemelő mesék, a különböző természeti tárgyak felhasználása a kézműves alkotás során, és különösen a környezet tevékeny megismerése révén)
- Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
- Óvodánk kapcsolódik a jeles napi hagyományaihoz. (állatok napja), az éves munkaterv e napokra épül követve egyúttal a természet és évszakok változását és a természettel kapcsolatos népi ünnepeket, hagyományokat.
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. A programunk célja a környezetre ható káros magatartások (szemetelés, pazarlás, közlekedés hatásai) megértése, elkerülése és a környezettudatos magatartások (állatok védelme, szelektív szemetgyűjtés, „Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!” szemlélet) ösztönzése.
- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.
- A gyerekek által használt eszközöket (vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése. A természeti környezetből vett tárgyak felhasználása az óvodai tevékenységek során.
- A csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, feladatokat látnak el.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.

9. Differenciálás, inklúzió integráció

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Helyzetkép:

Jelenleg óvodánk 1 fő fejlesztőpedagógust és 1 fő logopédust alkalmaz. Szükség esetén pszichológus is segíti a munkánkat. Ők nyújtanak segítséget számunkra a beil-

leszkesedési és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztésében, a felmerülő problémák megoldásában.

Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermek felvétele esetén utazó gyógypedagógus segítségét kell kérnünk a gyermekek fejlesztéséhez. Intézményünkben a funkcionális integráció megvalósítására van lehetőségünk (a fogyatékos gyermeket rövid időre vonjuk ki a csoportból, amikor a gyógypedagógus, illetve a logopédus végzi a fejlesztését). A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a megfigyelések alapján egyénre szabott korrekciós tervet dolgozunk ki, melyet a gyógypedagógussal és a logopédussal egyeztetünk. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve. Óvodánk a szeretetteljes, családias, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkört tartjuk fontosnak, ahol a képességeinek megfelelően tud fejlődni.

A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartás (BTM) zavarral küzdő gyermekek esetében a fejlesztőpedagógus diagnosztizálja a problémát, fejlesztési programot készít és nyomon követi a gyermekek fejlesztését.

Célja:

- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése, az előítéletek csökkentése.

Feladatok:

- A gyermek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerése.
- Kapcsolattartás a szakemberekkel (pszichológus, logopédus).
- Fejlődésük nyomon követése.
- Fejlődési ütemük rögzítése.
- Anamnézis lap felvétele.

Fejlődést nyomon követő mérőlapok:

- Gondozás és egészséges életmódra nevelés
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés
- Játék
- Munka jellegű tevékenység
- Verselés, mesélés
- Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Mozgás

- A külső világ tevékeny megismerése
- A külső világ tevékeny megismerése-matematika
- A tevékenységben megvalósuló tanulás.

A fejlesztő tevékenység területei és tartalmai

Ebben a fejezetben csak azokra a területekre térünk ki, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek számára kiegészítéseket, változtatásokat kívánnak a nevelésben és egyéni fejlesztésben egyaránt.

Egészséges életmódra nevelés

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél, valamint a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, valamint a nagyothalló gyermekek integrált nevelésénél további feladataink a következők:

- Prevenció és korrekció szükségességének időbeni felismerése.
- Hallókészülékkel kapcsolatos elemi ismeretek elsajátítása.
- Pozitív viszony kialakításának elősegítése az orvossal, valamint a külső segítőkkel.
- Az adott csoporton belül alkalmazható egyéni fejlesztési tervek elkészítése a szakemberek segítségével.

Érzelmi nevelés és szocializáció

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermekek óvodai közösségbe történő beszoktatásakor hasonló problémák jelentkezhetnek, mint ép társaiknál. Félelem az új környezettől, gyerekektől, felnőttektől. Ezért jelenthet számukra is kedvező megoldást az óvodánkban már

gyakorlattá vált szülőkkel együtt történő beszoktatás.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szociális beilleszkedése egyrészt a gyermek személyiségétől, másrészt és nagymértékben a befogadó környezettől, a gyermektársaktól és a pedagógustól függ.

Közösségi nevelésen belüli feladatainkat a sajátos nevelési igényű gyermeknél az óvónői

feladatokat a következőkkel egészítjük ki:

Érzelmi biztonság, szeretetteljes légkörre való igény felkeltése, valamint annak fenntartására való képesség kialakítása (hagyományok, szokások, ünnepek segítségével).

Az egyéni bánásmód elvének hangsúlyozott alkalmazása.

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenységre való nevelés. □
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt viszonylatában.
- Az én tudat fejlesztésénél, valamint az önérvényesülési törekvéseknél az óvodánkban kialakított magatartásformák elfogadtatása.
- A hangra, beszédre való figyelem képességének kialakítása.

- A hallássérülés tényének elfogadtatása (a társakkal is).
- A többi gyermek másságának elfogadtatása.
- Utánzókéesség fokozott fejlesztése.
- Viselkedészavarok korrigálása a belső és külső szakemberek segítségével

Munka

A munka jellegű tevékenységeknél feladatunk:

- Az önkiszolgálás, naposság, alkalmi munkák játékos jellegének megtartása.
- Az együttesen vállalt munka és az együtt dolgozás örömeinek tudatosítása, képességének fejlesztése.
- Az eredményes munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése, tulajdonságok alakítása.
- A jól végzett és eredményes munka örömeinek a tudatosítása.
- A munka megszervezéséhez szükséges képességek fokozatos kialakítása.

Tanulás

Kiemelten kezelt feladataink a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, valamint a nagyothalló gyermekeknél a következők:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, és fenntartása változatos tevékenységek kínálatával.
- Ismereteik rendszerezése, bővítése, valamint azok beépítése eddigi ismereteik rendszerébe.
- Tapasztalataik, ismereteik verbális megfogalmazására való képesség folyamatos fejlesztése a szakemberek segítségével.
- Képi és szóbeli megfogalmazási kísérleteik elősegítése.
- Anyanyelvi játékok játéka.
- Vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés, verbális emlékezet játékos fejlesztése fejlesztőjátékok segítségével.
- Képi és verbális gondolkodás és képzelet fejlesztése.
- Egyéni anyanyelvi fejlesztések.
- Anyanyelvi nevelés

Az integrált neveléshez és fejlesztéshez kapcsolódó feladataink ezen a területen a következők:

Verbális kommunikációra való igény kialakítása. Beszédtanulási képességek fejlesztése mondókák és versek segítségével.

- Az aktív szókincs folyamatos bővítése.
- Egyéni fejlesztéseknél a beszéd és a mozgás koordinálásának fejlesztése.

- Részképességek fokozatos fejlesztése a szakemberekkel való konzultálás valamint az egyéni fejlesztési terv alapján.

Játék

Az óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a játék az elsődleges tevékenységi forma. Ezt a terepet kiválóan fel lehet használni a differenciált fejlesztéshez.

Feladatainkat a következőkkel egészítjük ki:

Differenciáltan használjuk fel a szakemberek által javasolt fejlesztő játékokat, hogy az arra rászoruló gyermekek speciális fejlesztésére jótékony hatást gyakoroljanak, valamint a problémák megelőzését szolgálják.

- Figyelembe vesszük, és felhasználjuk a szakemberek által javasolt „fejlesztő játékokat”.
- Gyermekeként fokozott figyelmet fordítunk a játékon keresztül történő társas kapcsolataik elősegítésére, alakulására.
- Ezen gyermekeknél még nagyobb hangsúlyt kap a játék elsődlegességének és szabadságának elve (változatos játéklehetőségek kínálatával).
- Feladatunk továbbá a gyermekek adottságainak, képességeinek, érzelmi – akaratú életének megnyilvánulási lehetőségeinek a segítése, fejlesztése.

Kapcsolattartás és együttműködés

• Szakértői Bizottság

Az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, és a logopédus megfigyelései, fejlettségmérései alapján sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztése érdekében a legelső és legfontosabb a szakértői vélemény beszerzése. A szakvélemények beszerzéséhez Szakértői Bizottsághoz kell fordulni.

Feladata:

- A fogyatékoság szűrése.
- A vizsgálat alapján javaslattétel a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására.
- Az ellátás módjára, formájára és helyére.
- Javaslattétel az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra.
- Megvizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét
- Beiskolázásnál iskolaérettségi vizsgálat végzése, ill. szakvélemény adása.

• Pedagógiai Szakszolgálattal

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek problémájának feltárása érdekében.

Feladata:

- A vizsgálati eredmény alapján szakvélemény készítése.
- A gyermek rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával.
- Az óvoda megkeresésére a szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek egyéni adottsága és fejlettsége azt szükségessé teszi.

• **Logopédus**

A logopédus évek óta rendszeresen végzi fejlesztő munkáját óvodánkban. Nagy segítséget nyújt számunkra a Dyslexia megelőzésében, gyógyításában. A súlyosabb beszédhibás gyermekek számára, már középső csoporttól tart fejlesztő foglalkozásokat.

Feladata:

- Beszédhibák javítása.
- Nyelvi kommunikációs zavarok javítása.
- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal.
- Szülőkkel való kapcsolattartás.
- Szülői értekezleteken való részvétel.
- Dyslexia szűrővizsgálat elvégzése.

• **Gyógypedagógus**

A fejlesztésre szoruló gyermekek számára az óvoda gyógypedagógust alkalmaz.

Feladata:

- A gyermek fogyatékoságának megfelelő fejlesztés.
- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógussal.
- Szülőkkel való konzultáció az együttműködés érdekében.

• **Szülők**

A fogyatékos gyermekkel foglalkozó valamennyi pedagógus számára fontos, hogy a szülőkkel olyan kapcsolatot tudjon kialakítani, mely előremozdítja a gyermek fejlődését. A szülőket folyamatosan, havonta legalább egy alkalommal szükséges tájékoztatni gyermekük fejlődési üteméről, a további fejlesztési stratégiáról.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére:

- Gyermekenként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt.
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való viszonya.

10. Esélyegyenlőség biztosítása- hátrányos helyzetűek megsegítése

Az óvodába járó gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége.

Az óvodai nevelés meghatározó jelentőségű

- az idegrendszer fejlesztésében,
- a készségek, képességek alakításában,
- a személyiségfejlesztésben,
- a szocializáció alakításában,
- a tanulási képesség megalapozásában, melyek az óvoda – iskola átmenet zökkenőmentességének zálogai.

Tudatos óvodapedagógiai tevékenység szükséges a hátrányok csökkentéséhez, az adott problémák korrekciójához, esetleges prevenciójához, mely az intézményigazgatónak, az óvodapedagógusok és a teljes alkalmazotti kör kötelessége és felelőssége.

Célok, alapelvek

- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása
- Egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése
- Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása
- Esélyteremtés, hátránykompenzáció
- A partnerközpontú működés elmélyítése
- Család – óvoda kapcsolat elmélyítése
- Az óvoda – iskola közötti szakmai párbeszéd megvalósítása
- Az óvoda és a fenntartó közötti információ áramlás biztosítása, erősítése
- Integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- Inkluzív pedagógia megismerése, megvalósítása
- Gyermekvédelmi feladatok maradéktalan ellátása
- Szakmai ismeretek folyamatos bővítése

Célok:

Rövidtávon (1 év)

- Hatékony gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység
- Az SNI-s gyerekek problémái megfelelően kezelték, érzelmi biztonságban történő nevelés – fejlesztés
- A gyermekek szívesen járnak óvodába
- Zökkenőmentes óvodai beilleszkedés

Középtávon (2 – 3 év)

- Az óvoda hatékonyan segíti a hátrányok csökkentését
- A gyermeki sikeresség fokozódik
- A kapcsolattartás, párbeszéd folyamatos
- Minden gyermek az egyéni szükségleteinek megfelelő nevelést, ellátást kapja

- Egészséges környezetben megvalósuló nevelés – fejlesztés, intézményi működés
- Innovációt felvállaló nevelőtestület
- Óvodapedagógusi, szülői, gyermeki elfogadó légkörben történő óvodai nevelés

Hosszú távon (3 – 4 év)

- Óvoda – iskola átmenet zökkenőmentes
- Gyermeki jogok maradéktalanul érvényesülnek
- Az SNI-s gyerekek beiskolázási arány javul
- A gyermek továbbhaladása a következő iskolafokra biztosítottá válik
- A sajátos nevelési igényű gyerekek normál tantervű iskolába kerülnek

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

A feladatunk ilyen esetben a külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyermekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel a differenciált, integrált pedagógia jegyében, ahol

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítjük a családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk

Tehetséggondozás

Tehetséges gyerekek

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagost messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni. Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk. Több teret, időt lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

Célok: A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése is, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségük fejlődését segíti.

Feladatok: Feladatunk, hogy lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, hadd fedzhessék fel önmagukat minden téren. Lehetőségeinkhez képest fordítsunk kellő figyelmet, nyújtsunk több ismeretet. Mindezt úgy, hogy a gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozunk. Rá kell nevelnünk a gyermekeket, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek. Egy-egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül” a gyerekekkel, hogy megtalálják saját útjukat, az ismeretek minél több megerősítést kapjanak. Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a logikai gondolkodás fejlesztésére képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva azokat. Differenciált feladatokkal fejlesszük a kiemelkedő területeket, illetve a szülőknél nyújtsunk megfelelő segítséget.

A vegyes életkorú csoportokban a fiatalabb „tehetséges” gyerekek vegyenek részt a

nagyobbak tevékenységeiben, miközben a saját életkoruknak megfelelő készségeket is

elsajátítják. Biztosítjuk a lehetőséget, hogy a hasonló érdeklődésű gyerekek egymásra találjanak. A szülők figyelmét ráirányítjuk a gyerekek jobb képességeire, a kiemelkedő képességű gyerekek esetében a szülőket szakemberhez irányítjuk – kérjenek segítséget.

11. A nevelési folyamat és a gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló ellenőrzés – értékelés elvei

Intézményeinkben a nevelési folyamatok és a gyermek ellenőrzésének - értékelésének

elvei a következők:

- tervszerűség,
- folyamatosság,

- életkori sajátosságok figyelembevétele,
- egyéni sajátosságok figyelembevétele,
- nyitottság,
- a program céljainak való megfelelés,
- demokratizmus,
- együttműködés,
- objektivitás,
- fejlesztő hatás,
- partnerközpontúság,
- egymástól tanulás,
- dokumentálás:

A kiscsoportos gyerekeket az óvodai év második felénél, a középsős és nagy csoportos gyerekeket minden évben kétszer (év elején és év végén) mérjük. A nagycsoportos gyermekeket iskolába lépés előtti évben a Sindelar-módszerrel is felmérjük.

Az ellenőrzés formái (tájékoztató, tematikus, visszatérő, napi), jellege (diagnosztikus, fejlesztő, összegző), helyszínei és területei (szakmai, gazdálkodás, munkáltatás, tanügyigazgatás) és érintettjei (pedagógus és nem pedagógus) az intézményi minőségirányítási programban és ahhoz kapcsolódóan az éves vezetői tervben kerülnek meghatározásra.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai, elvei

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

Kötelezően vezetett dokumentumaink az OviKréta/Miniped/Ovped felületén

- Felvételi és mulasztási napló
- felvételi és előjegyzési napló - határozatok
- Csoportnapló

Óvodai csoportnaplónk az OviKréta/Ovped felületén lévő csoportnapló használatuk a pedagógiai programunkkal összhangban. A napló a pedagógiai folyamatok tervezésére szolgál, tartalmi elemi, a nevelési terv, a projekt terv összefoglalása.

- Teljesítményértékelési dokumentumok.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

- A csoportnaplóban évi 3 alkalommal tervezés és értékelés történik.
- Az egyéni fejlesztésben részesülő gyermekekről egyéni fejlesztési lap készül (fejlesztőpedagógus vezeti).
- Minden gyermekről egyéni fejlődési lap készül.

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,
- összehangoltság,
- tényyszerűség,
- objektivitás.

12. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Érvényességi nyilatkozat

1. Érvényességi rendelkezések

a) A Pedagógiai program 2025. 09.01. napjától lép életbe.

b) A Pedagógiai programunk érvényességi ideje öt nevelés évre

c) A Pedagógiai program módosítására jogosult:

- az intézményigazgató,
- fenntartó

A Pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményigazgató jóváhagyásával válik érvényessé. Amennyiben a fenntartóra többletkötelezettség hárul, akkor egyetértése szükséges. A módosított Pedagógiai programot, a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1-től kell bevezetni.

d.) A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

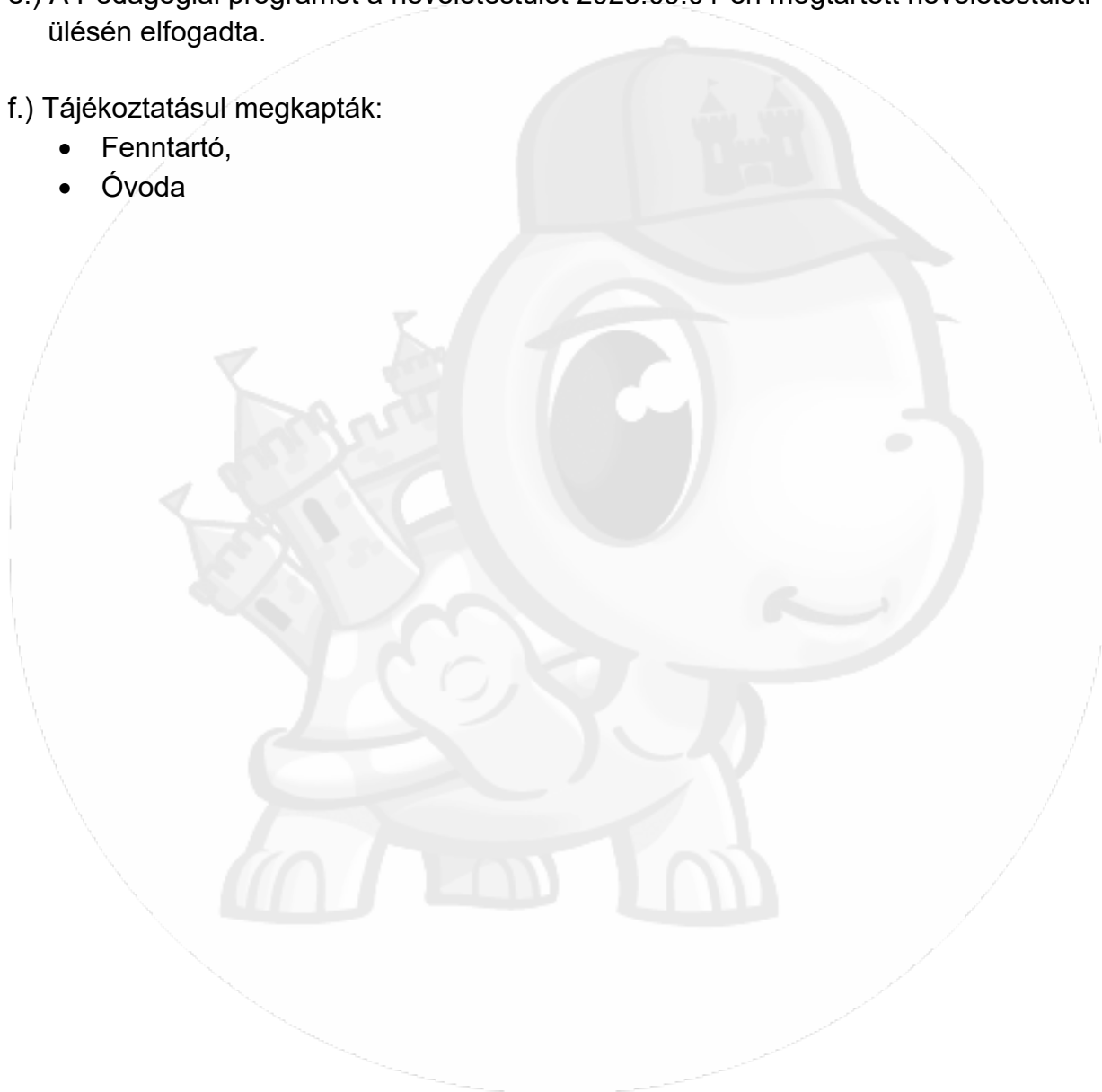
Az intézmény Pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető, az intézményből ki nem vihető. A Pedagógiai program 1-1 példánya a következő személyeknél, ill. intézményeknél tekinthető meg:

- az intézményigazgató irodájában
- az óvoda honlapján.

e.) A Pedagógiai programot a nevelőtestület 2025.09.01-én megtartott nevelőtestületi ülésén elfogadta.

f.) Tájékoztatásul megkapták:

- Fenntartó,
- Óvoda

Legitimációs záradék

Készítette az igazgató a nevelőtestület bevonásával

Igazgató

dátum

aláírás

A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak.

Szülői munkaközösség

dátum

aláírás

A pedagógiai program módosításának tartalmáról a NOK-os dolgozók tájékoztatást kaptak.

dátum

aláírás

A pedagógiai programot a Teknősvár Magánóvoda Kft vezetője fenntartó a/202 (.....) határozatszámon jóváhagyta.

Fenntartó

dátum

aláírás